

Egy üveg szilvalekvár

Újságíróként gyűjtést szervezett az elesetteknek. Sokgyermekes családokon, idős emberek, árvákon, betegeken, hajléktalanokon, szökött gyerekeken segített.

7. oldal

Negyedszázada szolgál

Farkas Antal református lelkész huszonöt éve pásztorolja a nagyvárad-velencei gyülekezetet. Szeptember végén köszöntötte őt a presbitérium és a gyülekezet.

10. oldal

24 gyermeket felneveltetni

A hegyközkovácsi gyülekezetből összegyűlt adományokat vittem Élesdre. Együttal nem hivatalos vizitáció keretében Balla Júlia igazgatóval beszélgettünk.

14. oldal

HARANGSZÓ

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2020. DECEMBER • 31. évf. 23-24. szám • Ára 3 lej

Aki önmagát adta miattam

Adni szeretnék, de nem tudom, kinek. Adni szeretnék, de nem tudom, mi lehetne igazán hasznos. Adni szeretnék, mert „jónak lenni jó”, de néha ez teljes önbecsapás. A feleslegemből adok, vagy a szükségben lévőknek hasznosat szánok oda? Végig gondolom, vagy a szívből fakadó, hirtelen feltámadó érzés vezérel, amikor adok? Nem nézem, mit akar vele, kinek adom, vagy hogy esetleg nekem is szükségem lenne rá, csak egyszerűen adom, mert kérte, és én nem kételkedem benne. Amikor odaadom a mezítlábasnak a cipőmet, a didergőnek a ruhámat, az éhezőnek az ételemet, vajon nem csoda történik!? Mint mikor a néhány cipő és hal több ezer éhezőt jóllaktat, és még marad is belőle. A történet-

ben szereplő felajánló nem tart meg magának – személyes igényei kielégítésére – valamennyit, hanem mindent odaad. Adni azt jelenti: szeretni, megbocsátani, alázatosnak lenni, kérni és hinni. Adni azt jelenti, igazat mondani és cselekedni, egyáltalán nem dicsekedni. Adni azt jelenti, áldozatot hozni, a mindenkinek adójához hűségesnek és neki hálásnak lenni. Nem mindig könnyű igazán adni, sőt nehéz, mert a sajátomból veszek el, és nem abból adok, ami amúgy sem kellene. Adok a nekem is szükségesebből, kedvesből és értékesből, mert magamnál fontosabb az, akinek adok, illetve Aki adni tanított, és Aki nekem önmagát adta miattam.

GHITEA-SZABÓ JÓZSEF LEVENTE

Hinni az érkezőben

Adventi csendet várok. Például azt, amikor a korán ránk ereszkedő sötétben aprócska fények gyúlnak. Egyik a másik után. Lobognak és pislákolnak, jelzik, hogy van, létezik világosság a sötétben. Jó egy ilyen kis félhomályban leheveredni. Megpihenni, olvasgatni, átgondolni dolgokat. Adventi stációk, megállóhelyek ezek, a továbblendülés előtti erőgyűjtések, a közelmúlt, a mögöttünk hagyott év mérlegelése, a hálás emlékezés.

Belegondolunk néha, hogy manapság milyen nagy kincs a várakozás? Szinte már egyenesen fényűzés. Hiszen mindenki nyüzsgő, rohan, sűrög-forog, kergetőzik időpontokkal, közlekedéssel, helyszínekkel. Az étellel.

Nagy kincs hát, ha adventi utamon képes vagyok csendet teremteni magamban, szűk családi környezetemben. Ilyenkor egy pillanatra odaképelem magam a háromkirályok tevékaravánjához, ahogy komótosan haladnak a csillag mutatta úton. Vagy a pásztorok társaságába, akik úgy ismerik a környéket, mint a tenyerüket, és hallgatag izgalommal mennek a kisded Isten tiszteletére.

Egyszóval adventi csendet várok. Amelyben egy-egy templomban, íróasztal előtt üldögélve vagy éppen a kanapén hátradőlve élvezük a csendet. A megszólaló aprócska neszeket. A szívben ismétlődő igéket. Amikor befelé nézünk, és engedjük, hogy a soros adventi stációnkon megpihelve az Ige szava elegyengesse lelkünk megfáradását.

(Folytatás a 2. oldalon)

www.facebook.com/harangszo

Hinni az érkezőben

(Folytatás az 1. oldalról)

Jólesik az Úrral, az Ő szavára figyelve, vele beszélgető elmélkedéssel erőt gyűjteni. Mert hamarosan indulni kell tovább.

Az elmúlt évek európai sodrásában rájöhettünk, hogy bármennyire is olvadóban a kontinens keresztyén elkötelezettsége, és bármennyire is hangossá és békétlenné vált az életünk, a közéletünk és közbeszédünk, minderre irgalmas válaszként a békesség kincsének igazi lehetőségeként felragyog a Krisztus.

Az Ige, a templom csendje vagy az abban megszólaló istentiszteleti hangfoszlányok.

Adventre nem csak pihenésként tekintünk. Bár a Krisztust kémlelő várakozás közben le-lecsukódik a szemünk és belealszunk a téli szürkeségbe. Advent a kezdet, a nagy lehetőség. Ráébredni arra, hogy a világ zaja közepette megtalálhatom a csendem. Lelkem csendességét. Kérdéseim válaszát. Rég óhajtott békességem.

Advent a rádöbbenés. Advent a válasz. Arra, hogy mennyi fölös kérdés, kétely és ag-

godalom foglalja az Ige helyét az életemben. Mennyi olyan dolgot hordozok, vonzok magamban, ami csak kényszerű, soha nem használt lom.

Az adventi várakozás felüdít, felkészít, hogy ne kikészüljek, hanem elkészüljek és ráhangolódjak az érkezőre.

Hogy készen álljak beállni a sorba, királyok és pásztorok közé, ünnepi hozsannával az ajkamon.

És a szívemben.

FÁBIÁN TIBOR

Jézusra nézni

„Íme az egész föld Urának frigyládája előtttek megy át a Jordánon!” Józ 3,11

Olykor-olykor azt vesszük észre, hogy életünk egyes eseményei kitörölhetetlenek az emlékeztünkben. Józsué is Izráellel együtt egy ilyen esemény részese akkor, amikor eljutnak a Jordán partjához. Olyan élményben lesz részük, amelyet egy életen át nem fognak elfelejteni.

Isten népe Józsué vezetésével elérkezik a Jordánhoz. Három napot töltenek ott. Három napig várakoznak. A szívüket eltölti a félelem. A Jordán máskor egy kis szelíd folyó. Most azonban egy nagy hömpölygő, kavargó vízáradat van előttük. Hogy jutnak át egy ilyen megáradt folyón?

SZÜKSÉG VAN A BIZALOMRA

Azt tapasztaljuk, hogy sokszor a mi életünkben is ott vannak a „Jordánok”. S ezek napokig, heteken át, több éven keresztül gondot okoznak. Miért vezet ilyen megáradt folyókhoz a mi Istenünk?

Vajon Izráelnek nem akkor kellett volna a Jordánhoz érkeznie, amikor az egy szelíd kis folyó volt? Amikor könnyen át lehetett volna kelni rajta? Miért kellett nekik napok hosszú során át a folyót kémlelniük? Azért kellett három napon át ott várakozniuk és a folyót vizsgálniuk, hogy bizalmat nyerjenek.

Fogalmuk sem volt, hogy hogyan fognak átkelni, de volt Istenük, és az Úrba vetett bizodalomuk kellett megerősödjön nap mint nap.

Mi sem tudunk a magunk erejéből átjutni életünk „Jordánján”. Ez teljességgel lehetetlen. Naponta tapasztaljuk, hogy egyre gyengébbek, elesettebbek vagyunk. Segítségre van szükségünk. Hogyan, kitől jön a segítség ilyen nehéz helyzetben? Erre ad feleletet az Ige.

KÖVETKEZMÉNYEK

Józsué könyvének 3. és 4. része a Kánaán földjére való bevonulást írja le. Itt egy érde-

kes szókapcsolattal találkozunk: a szövetség ládája, a frigyláda.

Izráel azt az utasítást kapja, hogy amikor meglátják a szövetség ládáját, azt kövessék. A papok vitték a frigyládát. A nép egy kilométer távolságból követte. Kellett ez a távolság a papok és a nép között, de nem volt szabad messzebb elmaradniuk, mert akkor a Jordán magas partja eltakarta volna a frigyládát a szemük elől.

Így kellett ennek lennie! S így kell lennie a mi életünkben is! Vagyis Izráelnek látnia kellett a frigyládát, mely az Úr jelenlétét jelképezte. S nekünk is látnunk kell a mi Istenünket, aki nagy dolgokat vitt végbe a választott nép életében és a mi életünkben is.

Mit látott Izráel? Az arany tündöklését és csillogását. (Arannyal volt bevonva a frigyláda). Kívül-belül ragyogott, csillogott a frigyláda. A frigyláda a hatalmas és dicsőséges Isten jelenlétét szimbolizálta.

A szövetség ládjában ott volt a parancsolatok két kőtáblája. Attól soha nem tért és tér el az Isten. Az ő igazságossága jelenti számunkra is a kimenekvést a nehéz élethelyzetekből és a megtartatásunkat.

Látni kell a frigyládát, amely jelen van a nép számára, és ezáltal Isten van jelen. Ha visszanézett Izráel, láthatta azt a negyven évet, amely tele volt bűneikkel.

Mi hány évre tekintünk vissza? Ezek a mi éveink is terhesek a bűneinktől! Meg lehet-e így állni a mindenség Ura előtt?

A FEDÉL

A ládában levő két kőtábla Isten szent parancsolataival együtt be volt fedve. A ládát ötször említi Józsué könyve úgy, mint a „szövetség ládáját”. Isten maga kötött kegyelmi szövetséget az ő népével. A keresztség által mi is ilyen kegyelmi szövetségbe léptünk Istenünkkel az Úr Jézus Krisztus által. Maga a frigyláda és a fedele a kegyelmi szövetségről beszél. Nagy titok ez! Éppúgy a keresztség is, mely bűneink elmosását jelenti Jézus Krisztus vére által.

Ha lelki szemeinkkel a frigyládára nézünk, egészen Krisztust látjuk. A tízparancsolat, mind a tíz, bűneinkre hívja fel a figyelmünket. De a fedél mindent eltakar. Tudjuk, hogy ott van belül a két kőtábla a parancsolatokkal, de hangzik belőle Krisztus biztatása: Értetek vagyok!

AZ ÍGÉRET ORSZÁGA

Nem szabad sohasem feladni a bizodalunkat. Sokféleképpen lehet jelen az életünkben a hatalmas, megáradt Jordán. Bizonytalan jelen, a láthatatlan betegség, a magányos karácsony...

Ne veszítsük el szem elől a csillogó arany frigyládát! Láthatjuk-e? Nem? Ám láthatjuk Jézusunk dicsőséges voltát, mellyel megkoronáztatott. (Zsid 2,9). Ő megy előttünk az Ígért Országába való vándorlásunk alatt. Keressük-e Őt? Látjuk-e Őt? Követjük-e Őt?

CSOMAY ÁRPÁD

A Lélek erőivel szolgáló alázat

„Miután elmentek tőlük az angyalok a mennybe, a pásztorok így szóltak egymáshoz: Menjünk el Betlehembe, és nézzük meg azt, ami ott történt, amit az Úr tudunkra adott” Lk 2,15.

Az első karácsony pásztorai sötétségben és félelemben képesek hallgatni az angyal üzenetére és a mennyei seregek bizonygátételére. Azok az egyszerű emberek csodát láttak, és hallottak arról, hogy a dicsőséges Isten megváltoztatja a világot: soha nem tapasztalt békesség és mindeneket átölelő jóakarát boldogít majd minden embert. Krisztus megszületett, azaz megjelent Isten üdvözítő kegyelme. (Tit 2,11) Irgalommal nyit új utat nemzete elé, nem emberi érdek miatt, hanem megújító Szentlelke által (Tit 3,4).

Az ószövetség prófétái elhatalmasodó romlás között elhallgatnak. Zakariás – Keresztelő János apja – fogalmazza meg a teljesen új világról szóló vágyat. „...meglátogat minket a felkelő nap magasságából, hogy világítsa az azoknak, akik sötétségben és a halál árnyékában lakoznak, hogy lábunkat a békesség útjára igazítsa” Lk 1,78–79.

KEGYELEMBŐL TÁMOGATOTT ÖNVÉDELEM

Történelmünk során kerültek őseink hasonló mélységbe, felsorolhatatlanul sokan fordultak könyörgőn az ég felé irgalmat remélve. Nem rejthetjük el a magunk mában zajló drámai küzdelmét, amely hasonló Pál apostol hajótörési élményére. „Mivel pedig sem a nap, sem a csillagok nem látszottak több napon át, és erős vihar tombolt, végül elveszett megmenekülésünk minden reménye” (ApCsel 27,20).

Az életveszélyes halálvölgyeken, ahol a magány, a sötétség, a tehetetlenség rémítő elemei között vergődünk, érdemes az első karácsony pásztorainak példáját követnünk. Csapdák, szakadékok, ellenséges erők kö-

zött hallgatnunk kell a mennyei hangokra, értenünk kell Teremtőnk szavát, követnünk Krisztus nyomát, keresni a Szentlélek közöségét. Kegyelemből támogatott önvédelem ez saját bűneinkkel és ellenünk vétkezőkkel szemben.

LÁTNI AZT, AMI TÖRTÉNT

Az angyal és a mennyei sereg távozása nem keserítette el a pásztorokat, nem merültek el önsajnáló búskomorságba. Nem rágalmazták Istent a rövidke látogatás miatt, és nem vádolták azzal, hogy keveset adott a jóból!

Tudták, hogy ezek után rajtuk a sor. Egyikük kimondta a félelem, a lemondás, az önfeladás ellenszereként felfogható felszólító mondatot: „Menjünk el Betlehemig...” Ne tétlenkedjünk, ne sajnálkozzunk, ne panaszkodjunk, menjünk és nézzünk! Menjünk ma, a keresztyénüldözés idején saját gyülekeztünk templomába, a mieink közé, a mi nyelvünkön hangzó istentiszteletre.

Azt nézzük, ami történt. A pásztorok ezt úgy említik, hogy a valóra váltott szót, az igazi ígéretet akarják közelről megtapasztalni.

Ami „történt”, azt János így fogalmazza meg: „Az Ige testté lett, közöttünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, telve kegyelemmel és igazsággal” Jn 1,14.

A pásztorok az első karácsonykor felismerik és el is mondják, hogy mindent Urunk cselekedett, ezért nem lehet bizonytalanul vagy felelőtlenül fogadnunk az örömuzenetet. Legyünk a régi pásztorok új utódai, hogy hiteles evangéliumközvetítéssel, közösségépítéssel és a lélek erőivel szolgáló alázattal tegyük karácsonyibbá a hétköznapiakat is.

Áldott karácsonya legyen mindannyiunknak!

CSÚRY ISTVÁN

Az irgalmasság boldoggá tesz

„Boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmaságot nyernek” Mt 5,7.

A legegyszerűbben talán így tudnánk viszszaadni ennek a mondatnak az értelmét: aki máshoz irgalmas, ahhoz Isten is irgalmas. Viszont a teljes Szentírás tanítását figyelembe véve helyesebb és pontosabb így fogalmazni: mivel Isten irgalmas volt hozzám, ezért én is irgalmas leszek másokhoz.

Értsük helyesen. Isten nem azért lesz irgalmas és bűnt megbocsátó velünk szemben, mert mi már irgalmasok voltunk és megbocsátottunk az ellenünk vétkezőknek. A helyes sorrend: Isten irgalmát megismerve és átélve tudunk mi is irgalmat gyakorolni és egymásnak megbocsátani.

MIT JELENT ISTEN IRGALMÁT MEGTAPASZTALNI?

Jézus elmondott egy példázatot egy szolgáról, akinek a király minden tartozását elengedte, de ő már nem engedte el annak az adósságát, aki neki tartozott. Amikor a király ezt megtudta, büntetésből visszakérte tőle a korábban elengedett tartozását (vö. Mt 18,23–34).

A példázat lényege és üzenete az, hogy Isten irgalmas, és megbocsátott egyszülött Fia helyettes elégtételéért minden embernek. Az adósság ki van fizetve, a megváltás „elvégeztetett” (Jn 19,30). Aki ezt hittel elfogadta és hálás szívvel megköszönté, az tud erről bizonyosságot tenni úgy, hogy ő maga is ugyanezt gyakorolja: szintén irgalmas és megbocsát másoknak.

A példázat figyelmeztet, hogy aki csak hallott Isten irgalmáról és bocsánatáról, de nem fogadta el, az nem tudja továbbadni sem. A gonosz szolga ilyen volt. Ezért ne csak hallgass az evangéliumot, hanem hittel ragadd meg, hogy hitelesen továbbadhasd azt másoknak!

MIT JELENT IRGALMASNAK LENNI MÁSOKHOZ?

Jézus elmondott egy példázatot egy samaritánusról, aki segített bajba jutott ellenségén. Abban a helyzetben csak az számított, hogy annak segítségre volt szüksége, ő pedig tudott segíteni. Irgalmas volt, mert segített azon is, aki az ellenkezőjét érdemelte volna (vö. Lk 10,30–35).

A példázat figyelmeztet, hogy ne legyünk személyválogatók. Könnyű szeretni azt, aki minket is szeret, de mi azt is szeressük, aki minket nem szeret. Ez úgy lehetséges, hogy mi nem visszaadunk, hanem továbbadunk. Továbbadjuk, amit Istentől lelkiekből és anyagiakból kaptunk.

BOGYA MIKLÓS

Áldozat, adomány, pénz és adakozás

A magyar nyelvben az áldozat szó azt jelenti, hogy az ember valamilyen céllal lemond értékeinek, pénzének, idejének egy részéről. Az ókori vallásokban az áldozat olyan szent cselekményt jelent, amelyben az ember Istennek ad valamit: állatot, gabonát, tömjént, tisztelének és hálájának kifejezéséül, vagy éppen engesztelésül az elkövetett vétkei miatt.

A Biblián kívüli vallásokban az áldozatoknak a célja más és más volt. Az ősi felfogás szerint az ember az áldozattal „táplálja” az isteneket, akik ilyenformán rá is vannak szorulva az emberre.

Egy későbbi értelmezés szerint az ember azért visz áldozatot az isteneknek, hogy annak fejében segítséget kapjon. Hasonló megközelítés, hogy a bajba jutott ember – vagy akár nép – úgy érzi, hogy istene haragszik rá, tehát megpróbálja áldozataival kiengesztelni.

Az áldozatbemutatás tehát az ókor minden népének központi kultikus gyakorolta volt. Izrael népének istentiszteletében is alapvető jelentősége volt az áldozati szertartásnak, amely körül voltak ugyan más liturgiai elemek is (ének, imádság, áldás, áldozati étkezés), mégis az igazi kultuszi esemény az áldozatbemutatás volt. Kezdetben a szent helyeken, később kizárólag a jeruzsálemi templomban.

A babiloni fogságba került népnek, majd a nagy zsidó háború után (Kr. u. 70) a zsidóságnak egyik legfájóbb sebe éppen az volt, hogy templom híján ezt a fajta istentiszteletet nem gyakorolhatta.

AZ ÁLDOZATOK ANYAGA ÉS FAJTÁJA

Ezek lehetnek állatáldozatok vagy terményáldozatok. Az utóbbiak körébe sorolják a föld terméséből felajánlott első kévét, az új gabonából sült kenyeret (3Móz 23,9–22) vagy a frissen szedett gyümölcsöt (5Móz 26,1–11).

Bármikor bemutatható volt az ételáldozat (3Móz 2), amely lisztből, a hozzá adott olajból és tömjénből állt. Jelentősége jóval kisebb volt, mint az égőáldozatoké, és csak kiegészítője volt az állatáldozatoknak (4Móz 28–29). Az ételáldozat mellett gyakran mutattak be italáldozatot is, rendszerint bort (4Móz 28,7).

Az állatok közül csak szarvasmarhát, juhot és kecskét áldoztak, a szegényebb emberek gerlicét vagy galambfiókát (3Móz 1).

A két legalapvetőbb áldozati forma az égőáldozat (coláh) és a véresáldozat (zebah) volt. A különbség az volt, hogy az elsőnél az állat húsát teljesen elégették, a másodiknál viszont csak egyes darabokat égettek el, a megmaradó részt az áldozati istentiszteleten részt vevő család elfogyasztotta.

Létezett még vétekáldozat (3Móz 4) és jóvátételi áldozat (3Móz 5,1–13), illetve hálááldozat is (Jer 17,26). Ide tartozik még az önkéntes áldozat és a fogadalom, amelyek valami többletet akartak kifejezésre juttatni. Mindkettő nagyon személyes jellegű volt: az első valamilyen különleges örömből, hálából fakad, míg a másodikat megelőzi egy előzetesen tett felajánlás. Az áldozat teljes elégetése azt fejezte ki, hogy a test átforgalmazva kerül Isten elé, hogy kedves illat legyen Isten előtt. A tömjénáldozat célja ugyanígy a jó illat kelte volt.

KÁIN ÉS ÁBEL

Az áldozat bemutatásának őstípusát Káin és Ábel története mutatja be. A testvérpár áldozatot visz Istennek, mindegyik a maga foglalkozásának megfelelően: gabonát, illetve állatot. Áldozatuk annak a kifejezése, hogy tudják: amit munkájuk eredményeként kaptak, az Isten ajándéka, ezért abból valamit hálás tartozásként visszaadnak Istennek.

Mindkettőjük áldozatára ugyanazt a szót használja az Ószövetség (minhá), aminek ajándék, adomány (hadiadó) a jelentése.

Minden vallásban közös pont, hogy amikor áldozatot mutatnak be, akkor ez a cselekedet az áldozatot bemutatók jóhiszeműségét, hitük erősségét bizonyítja. Javaik közül ezért csak a legértékesebbet áldozhatták fel. Az áldozat nem lehetett hitvány, sérült vagy hiányos.

Innen ered a két testvér közötti gyilkos ellentét is. Egyesek a földművelő Káin és az állattenyésztő Ábel közötti ellentétben azt a hagyományos ellenségeskedést látják, amely a helyhez kötött földművesek és a vándor-

ló állattenyésztők között mindig is megvolt. Bár a versengés és az irigység, annak a vágya, hogy azt birtokoljuk, ami a másiké, és azt tegyük, amit a másik tesz, egymás ellen fordít bennünket, ebben a történetben az áldozat felajánlásának indíttatása a kulcs.

A Zsidókhoz írt levél 11. fejezetében a szerző magyarázata szerint Ábel áldozatát azért fogadta el Isten, mert ő hit által ajánlotta fel, ami így értékesebb, mint Káiné. Isten nem veszi szívesebb áldozatként a bárányt, mint a gyümölcsöt; nem maga az állat vére volt az, ami elfogadhatóvá tette Ábel áldozatát Isten előtt, hanem az, hogy hitének a kifejezése volt.

Káin áldozata ezzel szemben azt mutatta, hogy ő a saját cselekedeteiben bízott! A föld termését vitte áldozatul, ami szép és jó volt, a szemnek és a szájnak tetszetős, mégsem fogadta azt el Isten, mert nem hitből fakadt.

Helytelen minden olyan következtetés, amely szerint az isteni elfogadás vagy elutasítás oka a kétfajta foglalkozás közötti minőségi különbség lenne, mintha a pásztorkodás értékesebb lenne, mint a földművelés. Az ezekből felajánlott adományok között nincs értékbeli különbség.

Ábel áldozatának minőségét hite tette értékesebbé. Káin áldozata nem minőségileg rosszabb. Az áldozatnak ugyanis nem önmagában van jelentősége: az a fontos, amit kifejez.

Az Ószövetség népénél az áldozat az ember önkéntes szándékából fakadó istentiszteleti cselekmény volt. Isten nem követelte, de ha tiszta szívből jött, akkor elfogadta azt. Később a Törvény szabályozta bemutatásának rendjét, a próféták pedig helyes értékelésére tanították a népet.

az Ószövetség és Jézus tanítása szerint

A PÉNZ HELYE

Az evangéliumok nem gazdasági szakkönyvek, ennek ellenére Jézus életének és működésének leírása nem korlátozódik csupán a vallási események, csodák és gyógyítások, valamint bölcsességi kijelentések közlésére.

Figyelmesen olvasva feltárulnak előttünk a Jézussal találkozók emberek különféle kérdései, közöttük a pénzhez való helyes viszonyulás témája is.

Az adózási rendszerek az ókori Keleten a gazdasági fejlődést, a hadi kiadások fedezését és a leigázott népek függőségének folyamatos fenntartását szolgálták.

Egyiptomban már a Kr. e. 3. évezredben létezett „aratási adó”, a Níluson pedig vámot vetettek ki. Az Asszír és a Perzsa Birodalom pedig a legyőzött és meghódított népekre kivetett adókból fedezte pénzügyi szükségleteit.

A római polgárok csak a császárnak fizettek adót, ezt a Róma városában levő Saturnus templomban gyűjtötték (fiscus Caesaris), és a császári család fenntartására fordították.

Ettől elkülönült a provinciákból befolyt adó (fisci provinciarum) a birodalom fenntartására, ez fejadóból és földadóból állt. Időről időre népszámlálást (census) tartottak az adóképeség meghatározására (Jézus születése).

Jézus idején Izrael Heródes Antipász (Kr. e. 22 – Kr. u. 40) királyságához tartozott, egyben megszállt római provincia is volt. Ez azt jelentette, hogy a kettős fennhatóság miatt többféle adót szedtek be, és többféle pénz is forgalomban volt.

A TEMPLOMADÓ ÉS A PERSELYEK

Jeruzsálemhez a templomadó beszédese köti, amely független volt a római adórendszertől. Megfizetése egyszersmind a zsidók vallási és nemzeti identitásának kinyilvánítását is jelentette. Minden húszévesnél idősebb

izraelita férfi adózott, ennek az adónak a beszedéséről a templom előjárói gondoskodtak.

A templomban azonban voltak perselyek is az önkéntes adományok számára. A templomi fejadót ugyanis csak a királyság megszűnésével, a babiloni fogság után vezették be, s aztán a diaszpórában élő zsidókra is kiterjesztették. Nehémiás idején a templomadó 1/3 sékel volt (Neh 10,33), később fél sékelre emelték.

Jézus korában tíruszi érmével kellett fizetni ezt az adót, ezért a templomban pénzváltók váltották be a zsidó, görög és római pénzürmeket. A templomadót helységenként és közösségenként gyűjtötték össze, és egy összegben vitték Jeruzsálembe.

Jézus maga is megfizette a templomadót. Ez a gyakorlat a Kr. u. 1. század közepéig megmaradt, bár beszédese nem volt nagyon szigorú.

JÉZUS ÉS A PÉNZ

Jézus asztalközösségre lépett az adószedőkkel, sőt a tizenkét tanítványa közül az egyik (Máté – Lévi) maga is adószedő volt. Ez azért különös, mert Jézus elítélte a világi javak birtoklását, és nem kedvelte a pénzt, ami ennek a hatalomnak az eszköze volt.

A mammon jelentése: minden, ami tulajdonként birtokolható.

Az Újszövetségben Jézus csaknem személyként említi, és arra a démoni hatalomra vonatkoztatja, amely a vagyon rabjává teszi a kapzsi embert.

Legvilágosabb tanítása a mammonról egy mondatban összefoglalható: „Egy szolga sem szolgálhat két úrnak.” Lk 16,13 Tanítása szerint tehát két különböző hatalomról van szó: az Isten országáról és a pénz országáról, melyek egymással össze nem egyeztethető valóságok.

Jézus azonban nem radikális elkülönülést hirdet a vagyontól, hanem a vagyonnal való megfelelő bánásmód megtanulására ösztönöz. Jézusnak ez a határozott véleménye a

pénzről és a pénzzel bántó emberről nagy hatással volt a későbbi gondolkodókra is.

Jézus tehát a pénzügyi viszonyokra is kitér. Hangsúlyt fektetett a pénz elidegenítő szerepének bemutatására, a templomadó kérdésében pedig a közfelfogástól eltérő véleményt fogalmaz meg.

Jézus pénzről vallott nézetei meghatározták az ősegyház szellemiségét is. Éppen ezért az ősegyházban is nagy volt a tiltakozás a vagyonnal szemben, a vagyonszűkösség kísérlete pedig már igen korán kísérletet tettek az ősgyülekezetben. Ennek történetét tárja elénk (negatív élel) Ananiás és Szaíra története.

Ananiás és Szaíra a tolvaj és hazug ember szerepét tölti be abban a helyzetben, amikor az Úr nagylelkűségét kellene felismerni. Miután saját elhatározásuk alapján tulajdonuk egy részét eladták, azt színlelik, hogy a bevétel egészét átadták a keresztyén közösségnek, ám valójában a bevétel egy részét félretették és megtartották maguknak. Ahogyan Káin áldozatának esetén, itt sem az ajándék mértéke, hanem annak indíttatása számít! Nem volt kötelességük mindent átadni, elegendő lett volna megmondani őszintén, hogy megnyit ajánlanak fel a közösség céljaira. Ezzel szemben hazudtak a közösségnek, és így magának Istennek is.

AZ ADAKOZÁS

Az adományok adásának sokféle formáját látjuk a Szentírásban. Az első keresztyén gyülekezetben az adakozás önkéntes és spontán, készség alapú volt (2Kor 8,8). Az adakozás kérdése nem önmagában és önmagáért jelenik meg a Szentírásban. Az ember nem csupán adhat, hanem visszaadhat valamit Urának.

Az Úrnak szóló adakozás a Szentírásban sokszor társul a rászoruló embertársak megsegítésével. Jézus szerint épp az irgalmasság gyakorlása hitelesíti az Istennek szánt adomány valódi értékét. Az újszövetségi gyülekezet a kettő harmóniáját teremtette meg például az elszegényedett jeruzsálemi gyülekezetnek gyűjtött adományok által.

Az adakozás kezdettől fogva megjelenik Isten népének életében. Mindig figyeltek arra, hogy ennek ne legyen más motívuma, mint az odaszánás.

Az Ószövetségben a szent sátorra való adakozásnál többször is megjelenik ez a forma: „akiket a szívük arra indított”. Jézus a hegyi beszédben figyelmeztet, hogy az adakozás nem lehet mutatvánnyá (Mt 6,1–4). Pál a korinthusi gyülekezetnek arról ír, hogy csak a jókedvű adakozás ér valamit (2Kor 9,7).

Benyik György *Jézus és a pénz*
címmű tanulmánya nyomán:

TOKÁR SÁNDOR

Jótekonyság

December hónap az ajándékozásé, ilyenkor szűkebb-tágabb értelemben vett családtagokat meg szoktunk lepni valamivel. Van, aki már hónapokkal előre elkezd gondolkodni és vásárolni, hogy mire az ünnep beköszönt, már ott sorakozzanak díszcsomagolásban az ajándékok. Vannak emberek, akik ilyenkor nemcsak a szeretteiket lepik meg valamivel, hanem adományoznak is különféle célokra. Vajon mi váltja ki belőlünk az adományozási szándékot?

Jótekonyságot gyakorolni sokféleképpen lehet. Meg lehet keresni rászoruló családtagokat vagy akár idegeneket. Nem tudom, észrevettük-e magunkon, de idegeneknek sokkal könnyebben adományozunk, mint a szegényebb családtagjainknak.

Israelben a zsidóknál az a gyakorlat, hogy a tehetősebb családokban, ha vannak szegény rokonok, azok gyerekének taníttatását részben vagy egészen fizetik a család gazdagabb tagjai. Vagy ha valaki a családból vállalkozásba kezd, akkor a családtagok segítik a beindulásban. Neki pedig az a feladata, hogy ha a vállalkozása felfut, majd ő is segítsen valakit, aki kezdő. Ez is a jótekonyság egyik formája, mert ez nem kölcsön, hanem támogatás.

ISMERETLENKET SEGÍTENI

A jótekonyság másik formája, ha idegen számúra adakozunk. Lehet az beteg gyermek, rászoruló család, valamilyen természeti csapást átélt vagy tűzvészben lakását elvesztő család, akinek idegenek összegyűjtik a gyógykezeltetés vagy a lakásfelújítás árát. Ezek nagyon nemes gesztusok, hiszen biztosan lenne annak a pénznek otthon is helye, de lemondunk róla valakinek a javára.

Nem csupán személyeket, hanem intézményeket is lehet támogatni. Vannak gyermekintézetek, öregotthonok, ahol minden adomány jól fog, legyen az pénz vagy akár tartós élelmiszer, mert az állami támogatás nem fedezi az ellátást, és adományokból egészítik ki a hiányzó részt. Ha egyházközségünket támogatjuk többlet adománnyal, annak is megvan mindig a helye.

Van a segítségnek egy kiterjesztett, modern változata is: jótekonysági vásárt szerveznek, ahova összegyűjtenek megunt, nem használt otthoni dolgokat, és pénzzé teszik őket piacokon vagy online felületen. Ezt én magamban fél jótekonyságnak szoktam nevezni, mert azt jelenti, hogy csak akkor adok, ha én is kapok érte valamit. Nem biztos, hogy feltétlenül szükségem van rá, de nem adományozok teljesen önzetlenül, érte cserébe nem várva semmit.

Mi ösztönöz?

A legigazibb adományozás az, amelyik belső késztetésből fakad. Meghallok a felhívást,

és úgy érzem, hogy akarok segíteni. Nem érdekel, hogy ki segít még, nem reklámozni akarom ezzel magam, hanem segítek, és buzdítok mindenkit arra, hogy támogasson valamilyen nemes célt.

Ehhez még hozzátenném, hogy nem mindegy az sem, hogy mit adok. Lehet, hogy kicsit furcsán hangzik, de itt is kétfajta adományozás van: az egyik azt adja, amire a rászorulóknak szüksége van, a másik azt adja, amire neki nincs szüksége, vagyis fölöslegessé vált otthon. Természetesen jó az, ha a gyerek kinőtt holmiját odaadjuk valakinek, de előfordul, hogy használhatatlan dolgot adományoznak.

Szerintem az ember a lelke mélyén vágyik arra, hogy jó legyen és jót tegyen. Van egy önzetlen, segíteni akaró énünk, amelyik bentről késztet minket arra, hogy valakin, valakiken segítsünk.

A jótekonyság a valóságban pedig attól függ, hogy mennyire erős az ember egója. Aki kevésbé önző, aki a lelke szerint él, gondolkodik és cselekszik, s a szeretet erős benne, az ott segít, ahol kell, azt, amit kell, nem várva viszonzást érte. Az önző ember, akinek az egója erős, annak pedig az egója megpróbál valamilyen „hasznat húzni” a segítségnyújtásból.

Mondjunk példákat: segíték neked, s majd te nekem visszasegíted; azt adok, ami nekem fölösleges; ha adok, kérek valamit cserébe, így jótekonysági vásáron vásárolok; adok és elvárom, hogy a nevem megjelenjen az adományozók között, hogy lássák, hogy én adtam, s hogy én milyen jó vagyok.

Senki nem fogja ezt nekünk felróni, ha az adakozásunk nem teljesen szívből fakad, hanem azért, hogy jobbnak érezzük magunkat, ezt nekünk kellene meglátni magunkban és orvosolni. Ha adományozok, valahol azt szeretném, hogy jobb legyek. És jobbá is válok azáltal, ha ez az adományozás szívből jön és önzetlen. De ezt a szívből jövő segítő

szándékot teljesen tönkretetheti az egóm, és elferdülhetek, ha ezt látszatból teszem meg, és valamiféle üzleti megfontolás van mögötte, vagyis nem segíteni akarok, hanem egy kicsit fényezni magam, jobb színben tüntetni fel, és villogni.

MEGFONTOLANDÓ TÉNYEK

Amikor valamilyen célra gyűjtést szerveznek, és nem hirdetik ki az adományozók nevét, kevés szokott gyűlni, ha kihirdetik az adományozók nevét, de az összeget nem, akkor sokan adnak kevesebbet. Ha pedig közhírré teszik az adakozók nevét és az összeget is, amit adtak, sok ember adományoz és nagyobb összegeket.

Azok, akiket a segítségnyújtás vezérel, akkor is adnak, ha senki nem olvassa fel vagy írja ki valamilyen internetes oldalra a nevüket. Erősen elgondolkodtató számomra, hogy azoknak, akik csak akkor adnak, ha kihirdetik a nevüket, vajon nem az egójuk megtevesztő játéka és kitűnni vágyása-e ez.

A jótekonyság témakör végére hagytam a koldusoknak való adakozás kérdését. Az interneten olvastam nemrég egy elgondolkodtató mondatot: „Amikor koldussal találkozom, utána akkor is rosszul érzem magam, ha adományoztam neki, és akkor is, ha nem.” Az ember megsajnálja őket, és ad nekik legtöbb esetben, miközben tudja, hogy azt általában nem jó célra használják fel. Pontosan emiatt javasolnám, hogy inkább célzottan segítsünk olyan embereket, akik rászorulnak, és az adományt helyesen tudják felhasználni.

Ha egy mondatban akarjuk összefoglalni mindezt, akkor azt mondhatjuk, hogy a jótekonyság egy nemes gesztus, élünk vele ott, ahol rászorulnak, de ne azért, hogy ezzel kitűnjünk, hanem azért, mert a lelkünk vágyik rá, és miközben segítünk, nemesedik a lelkünk.

Egy üveg szilvalekvár

Újságíróként gyűjtést szervezett az elesetteknek. Sokgyermekes családokon, idős embereken, árvákon, kiskorúakon, betegeken, hajléktalanokon, szökött gyerekeken segített Tóth Ágnes Nagyváradon élő költő, író, újságíró, aki úgy véli, a lelke örökké gyermeki marad.

– Újságíróként úgy tartottak számon, hogy te vagy a kisember védelmezője, aki megírja ügyes-bajos dolgaikat, szociális helyzetüket, a hivatalok packázásait. Volt, amikor segíteni tudtál a nyilvánosság erejével?

– A szociális érzékenységet otthonról hoztam. Azt tanították a szüleim, hogy az elesetteknek segíteni kell, meg kell osztanunk a kenyerünket velük. Tízéves koromban egy szegény, mezítlásos gyereknek ajándékoztam a cipőmet, aztán jól megvert az apám, mert nem volt másik cipőm, és egy hónapig papucsban jártam, míg előrköltem az unokatestvérem bakancsát. Mi sem tartoztunk a felső tízezerhez.

Visszatérve a kérdésre, szinte mindenkin segített, aki hozzám fordult: sokgyermekes családokon, idős embereken, árvákon, kiskorúakon, betegeken, hajléktalanokon, szökött gyerekeken. Pénzt, ruhaneműt, élelmet, gázpalackot, televíziót gyűjtöttem, külföldi gyógyszert, állást szereztem számukra. Elintéztem, hogy ingyenkonyhán ebédelhesenek, vagy szociális segínyt kapjanak.

Egy-egy riportom akkora port kavart, hogy csak úgy ontották az olvasók a segélycsomagokat. És tudod, mi az érdekes? Mind egyszerű, kispénzű emberek adakoztak. Egyetlen vállalkozó vagy újjgazdag sem nyújtott segítő kezet. Emlékszem, hogy egy néni ke egy üveg szilvalekvárt és egy rózsafüzért hozott segély címen, mert csak ezt tudta nélkülözni. Meghatottan gondolok rá most is. A kollégáim már haragudtak rám. Azt mondták, a szerkesztőségben népvándorlás van, és ez nem jótékonysági intézmény.

– Felnőtteknek és gyermekeknek egyaránt írsz. A szocializmusban több ismert szerző a gyermekirodalomba menekült, mert ott szabadabban alkothatott. Te miért írsz gyermekeknek is?

– Vagy inkább miért írok felnőtteknek is? Tulajdonképpen gyermekversekkel, mesékkel kezdtem az írói pályámat. A fiamnak és a lányomnak írtam verseket, meséket, később az unokámnak. Az ő gondolataik, kérdéseik, véleményeik voltak a magvai a verseimnek. A minket körülölelő világról szóltak. Az emberekről, állatokról, tárgyokról, a természetről, a színekről, az évszakokról, a hétköznapiakról és ünnepekről, a jó és a rossz fogalmáról, sőt a butaságról is.

A gyermekverseim rácsodálkozások a mesékre és a valóságra, válaszok sok kis mértre és titokra, sok gyermeki huncutságra.

Igyekeztem úgy fogalmazni, hogy tükrözzék a magyar nyelv játékosságát, sokszínűségét és szépségét, gyarapítsák a gyerekek szókincsét, növeljék fantáziájukat, emellett nevelő jellegűek is legyenek.

Ősszel jelent meg a hetedik gyermekverskötetem, a *Tündérálmom*, Gyólai Gabriella illusztrációival. A Bihar megyei magyar előkészítő osztályok kisdíjakat ajándékba kapták meg.

– Néhány éve így vallottál magadról: „Lélekben ma is gyermek vagyok, sok kópésággal, érzékenységgel, csodálkozással, fantáziálással. Talán ezért is született több gyermekkönyvem és pár mesedarabom.” Kell hát a gyermeki lelkület, rácsodálkozás, hogy hitelesen meg tudja szólítani a gyermekolvasót a költő?

– Igen. Őszintén mondom, hogy olyan szép és hosszú gyermekkorom volt, ami még most sem ért véget. A lelkem örökké gyermeki marad. Tele vagyok fantáziával, álmokkal, minden eseményt színesen látok, és még egy bútor darabot is élőlényként tudok megszólítani.

Közel két évtizede vagyok a kolozsvári *Napsugár* és *Szívárvány* gyermeklapok állandó munkatársa. Romániában a magyar nyelvű negyedikes olvasókönyvekben szerepelnek verseim. Jó hallani egy-egy író-olvasó talál-

kozon, mennyire szeretik a gyerekek a költeményeimet. Énekelik is. Mintegy 40 gyermekversemet zenésítettek meg bel- és külföldi együttesek.

– Bő 30 évvel a rendszerváltás után hogy látod: megvalósultak akkori céljaid? Úgy is kérdezhetném: a körülmények alakították a terveid, vagy te magad?

– Az írásra vonatkozó céljaim nagyjából megvalósultak, de az a vágyam, hogy anyagiilag gondtalanul éljek és jó egészségben, az hogy kívánnivalókat. A terveimet magam alakítottam foggal és körömmel küzdve, sok keserűséggel és örömmel, de a körülmények is közrejátszottak, mondhatnám, segítettek az előrelépésben. Például a nagyváradi Ady Endre Irodalmi Kör, melynek tagja voltam, aztán a rendszerváltás, ami megengedte, hogy szabadon fogalmazzak és ne allegorikusan, majd Stanik István, a *Fáklyából* lett *Bi-hari Napló* főszerkesztője, akinek a mai napig hálás vagyok, amiért megkért, legyek a lap riportere. Később rovatvezető és szerkesztő lettem, majd a Duna Tv, MTV tudósítója.

– Manapság a siker mindent felülír. Hogy tapasztalod, sikeres embernek számít manapság a költő?

– Teljes siker biztosan nincs. Mert ha azt a költőt sokan szeretik, olvassák, hírneve van, arról azt gondolják, sikeres. De ha nem tud megélni az alkotásából, mint ahogy tapasztalom, akkor már nem egészen érzi magát sikeresnek.

Ha a könyvei nem jutnak el több hazai régióba vagy külföldre, vagy soha nem fordítják le más nyelvre, akkor vajon sikeres-e? Ha betegsége miatt nem tud a könyveivel bemutatókra járni szerte az országban vagy külföldön, akkor vajon sikeres-e?

Valahogy mindezeket összekovácsolva mondhatná magát sikeresnek a mai költő vagy író. De van más akadálya is a sikernek. Mondok egy példát. Az *Ábécé-parádé* gyermekkönyvem 300 példányban jelent meg 2015-ben. Ennyire kaptunk támogatást. De Bihar megyében abban az évben kilencezer magyar elemista volt. Az állam leírta a kultúrát, nem értékeli, és nem támogatja kellően. Tizenhét könyvem jelent meg, és talán mindössze két kötetemet lehet még megtalálni. Pedig van rájuk igény.

Talán a népszerűség maga a siker. Ezt érzem leginkább. A korán elhunyt Fábian Imre költő, újságíró, a *Literator* egykori kiadója öt könyvemet adta ki. Az *Eredeti népmesék Biharból* című kötetét így dedikálta nekem: „Szeretettel, Tóth Áginak, aki 2020-ra az egyik legnépszerűbb író lesz.” Döntsek el az olvasók, hogy tévedett-e, vagy igaza lett.

FÁBIÁN TIBOR

A gyerekek és az adományozás

Karácsony közeledtével egyre inkább gondolkodunk azon, hogy milyen ajándékokkal lepjük meg szeretteinket, ami jó dolog, viszont sajnos maga az ünnep megélése kezd eltolódni az egyre drágább ajándékok vásárlása felé és egyre kevésbé az egymás iránti szeretet irányába. A gyerekek külön versenyt tartanak egymás között az ajándékok tekintetében, és talán ezért is az egyre drágább ajándékokat próbálják kisajtolni a szülőktől, nagyszülőktől.

A KISZOLGÁLTSAÉG ELTORZÍT

Szinte minden családi és gyülekezeti ünnepnek egyre nagyobb az anyagi vonzata, sőt már egy egyszerű születésnap is a pénzről szól. A gyerekek borítékokkal mennek a születésnapokra, miközben pár éve csupán néhány édesség volt a születésnap ajándék.

Ne is beszéljünk a kereszteleőről, konfirmálásról, lakodalmakról, ahonnan már teljesen kikoptak az ajándékok, és csak borítékok érkeznek a vendégek zsebében.

Egy visszafordíthatatlan folyamat részei vagyunk, egy olyan versenyben veszünk részt akarva-akaratlanul, amit nem lehet leállítani.

Valamilyen egyensúlyt kellene ebben teremteni, ugyanis annak a gyereknek, akinek minden kívánsága teljesül, miközben vele szemben nem támasztunk elvárásokat, akit „csak” kiszolgálunk, sérül a személyisége, és a kis lelke torzulni fog.

Amíg azt váránk, hogy az a gyerek, aki a szülők lehetőségeihez mérten mindent megkap, egyre hálásabbá válik, azt tapasztaljuk, hogy egyre elégedetlenebb és egyre követelőzőbb lesz. Vagyis megállapíthatjuk, hogy azzal, hogy minden kívánságát teljesítjük a csemeténknél, nem teszünk jót vele.

Meg kell teremteni, vagyis megpróbálni megteremteni ott, ahol ez nem működik, az ajándékok és az elvárások közötti egyensúlyt. Nem kell félni tőle, mert nem fog kevésbé szeretni a gyerek, ha bizonyos dolgokat feltételekhez kötünk.

Természetesen vannak olyan dolgok, amelyek nem köthetők feltételekhez. Ilyen az anyai szeretet, amely azért jár a csemeténknél, mert a mi gyerekünk. Ugyanígy a ruházat, az étel, a meleg lakás, ezek alapfeltételek az életben, melyeket minden gyermek számára meg kell teremteni csak azért, mert e világra született, nem várva semmit cserébe.

KAPNI ÉS ADNI

Az, hogy szülőként feltételekhez kötök dolgokat, nem azt jelenti, hogy én rossz szülő vagyok, hanem azt jelenti, hogy felkészítem a gyermekemet az életre, ugyanis a kinti világban ez ugyanígy működik, valamint megtanítom azt, hogy adni is kell, nem csak elvárni.

Az isteni szeretet ingyen van, de a világban semmit sem adnak ingyen, mindenért meg kell dolgozni.

Pontosan ezen elv alapján, dolgozzon meg a plusz ajándékokért. Vagyis: tanuljon, tartsa rendben a szobáját, és legyenek leosztva számára otthon olyan feladatok, amelyeket neki kell elvégeznie. Ha nem csinálja meg, az extrákat nyugodtan el lehet vonni tőle.

Ezzel a gyermek lelkiismeretességét növeljük, és beleneveljük, hogy felnőttként majd ne a nyakunkon lógva akarja magát eltartatni, mint sok mai fiatal, hanem becsületes munkával tartsa fenn magát, és alapítson családot.

Ha már karácsonyra készülünk, ahogy cseperedik a gyermekünk és kinövi az angyalkás korszakot, tanítsuk meg neki, hogy ő is készítsen ajándékot a szeretteinek. Ne csupán elvárjon, hanem akarjon adni is.

Azt figyeltem meg, hogy a gyermek, ahogy nő, úgy válik egyre önzőbbé. Kisebb korában még lázasan készítette a karácsonyi ajándékokat a családtagoknak, ahogy nő, és kamaszodik, ez kezd el-elmaradozni, vagy ha mégis ad valamit, arra már nagyon kevés időt fordít, esetleg valamit gyorsan összecsap.

Ne fogadjuk el ezt tőle, hanem neveljük rá, hogy az adás, adományozás kölcsönös dolog. Már az ünnep közeledtével hívjuk fel rá a figyelmét, hogy neki is kell adnia valamit, amire időt fordít, így készülődjön az ünnepre a saját ajándékaival.

Akár adhatunk is erre neki pénzt, de ha bőségesen osztjuk a zsebpénzt, akkor tanítsuk meg rá, hogy a saját zsebpénzéből tegyen félre erre a célra. A gyermeket sok mindenre meg lehet tanítani, amire felnőtt korában nagy szüksége lesz.

KÖTELESSÉG, ÖNKÉNTESÉG, PERSELYPÉNZ

Azt veszem észre, hogy ahogy egyre jobb anyagi körülmények között élnek az embe-

rek, úgy egyre több pénzt áldoznak a gyermekekre, viszont nem kötik feltételekhez, így a gyermek hozzászokik ahhoz, hogy neki semmiért nem kell tennie semmit.

Ugyanígy rossz dolognak tartom, ha pénzt adnak a szülők a gyermeknek azért, mert jó jegyet kap, vagy ha házimunkát végez. Az a gyerek, akit erre rászoktatunk, semmit sem fog megtenni ingyen. Meg kell tanítani, hogy ez kötelesség, nem pedig fizetett munka.

Érdekes a templomi perselypénz kérdése, ha a gyermekünk egyáltalán jár templomba. Adunk neki rá pénzt külön, vagy meg kell spórolnia a zsebpénzéből? Ajánlatos dolog rávezetni arra, hogy a sajátjából adjon. Adjunk neki annyival több zsebpénzt, amennyit a perselybe kell tenni, de azt ő tegye félre istentiszteleti célra. Észre fogjuk venni, hogy ez nem egyszerű dolog, mert a gyermekek bármennyi pénzt el tudnak költeni rövid idő alatt, és nagyon nehezen lehet őket megtanítani arra, hogy félretegyenek belőle, és ne költsek el.

Pedig ennek az egyszerű dolognak pszichológiai háttere van: arra tanítjuk meg ezáltal, hogy valamiről le tudjon mondani másnak a javára. Vagyis a lelkét nemesítjük, háttérbe szorítva az egóját.

Különösen ott nagyon fontos ez, ahol csak egy gyermek van, vagy a gyerekek között nagy a korkülönbség, és a kisebbik elkenyézetté nő fel. Az egykének nem kell osztani, nem kell kiharcolnia a státusát, nem kell felhívnia magára a figyelmet, mert csak egyedül van, és a szülők minden figyelmé az övé. Így a lelke érzékenyítésére külön oda kell figyelni, és külön dolgozni kell rajta, másképp mire észrevesszük, már kicsúszott az irányítás a kezünk közül.

Jézus azt mondta, hogy „jobb adni, mint kapni”, de ezt átélni és átérezni a legfontosabb.

Jön, érkezik, itt van, akire vártam!

Manapság sokat beszélünk a jelen emberének gyötrődéséről, a modern ember különféle válságairól, melyek életének Isten-hiányára vezethetők vissza. Ez az Isten-hiány a ma társadalmának diagnózisa, állandósult élethelyzete. Betegsége, nyomorúsága. Lelkének fájó, pangó üressége. Ebbe a sajgó, fájó ürességbe hoz, ad, ajándékozik az Érkező. Önmagát, megváltó, életet átölelő szeretetét.

A VÁRAKOZÁS ÚTJÁN

Milyen jól érzékelteti mindezt a drámatörténet egyik talányos alkotása, Samuel Beckett korszakos műve, a *Godot-ra várva*. A várakozás, a mindenkori ember mitikussá, titokzatossá nőtt Isten- és megváltás-várása tárul elénk benne. Amit a szereplők egyetlen pillanatra sem hagynak abba, és ami meghatározza az életüket.

Az az emberi várakozás azonban, amelynek tárgya nem az élő Isten, amely életét és Isten-hiányát nem a Teremtő Úr felé fordítja, üres és beteljesületlen marad.

Torzóban marad, befejezetlen mű. Önmagában lévő dolog, ahol a várakozás soha nem ér véget, mert nincs beteljesedés, nincs érkező. Nincs határozott, tudatos, Krisztusra figyelő, célra igazított tekintet, nem tudja, kire vár. Lényeges hát, kire néz adventi tekintetünk, kire tekint az adventi úton járó ember. Mert ettől függ, lesz-e érkezésünk a betlehemi kisdedhez, célhoz érünk-e bölcs keresőként.

A NEVENINCS REMÉNYSÉGE

A Lukács evangéliumában van egy történet egy kolduló leprásról (Lk 5,12–15). Egy nevesincs élet, egy nevesincs városban. Nem csoda, hogy a szentíró nem nevezi meg egyiket sem. Egy élőhalott, akinek már nem számít a neve sem. És nem számít az, hogy hol van. Akinek a neve annyi csupán: tisztátalan és bélpoklos. Aki a kor legsúlyosabb, gyógyíthatatlan betegségét hordozza. Otthona a városon kívül, előre elkészített sírok egyike, amelyekbe még nem volt temetve senki. Hozzá tartozói vagy más könyörülő emberek jóindulata élteti. Ha idegen megy arra, a fertőzés veszélye miatt messziről kiáltania kell: „Tisztátalan! Tisztátalan!”

Ennek az embernek a várakozása mögött kizárólag a könyörülő Isten lakik. Egyetlen kapcsolata a társadalommal az az alamizsna, amit az elhaladók odahagynak, odadobnak neki. Az életben már nem maradt semmije, csak az Istenben bízó adventi hit. Arról, hogy hozzá is eljön a Messiás.

És az Isten Fia valóban jön, érkezik ebbe a nevenincs galileai városkába, és itt is azzal találkozik, amivel mindenütt: hogy az emberi nyomorúság várakozásra ítél.

Az Isten-hiány Isten-várását szül a lelkekben. Jól ismeri ez a leprás ember, mi a nyomorúság, de valami mást is tud. Olyat, amit a szenzációhajász Jézus-követők nem látnak. Mert sok ember állja ugyan körül a Mestert, de kevesek vállalkoznak arra, hogy kimondják a bizonyosság szavait: azt, hogy véget ért életem hosszúra nyúlt adventje. Íme, itt van, Ő az, akire vártam!

Ez van a leprás, a beteg ember Jézus-fogadása mögött. A felismerés! Mert az advent akkor ér véget a várakozó embernek, amikor felismeri a testet öltés, az inkarnáció csodáját az érkezőben. Amikor felismeri az érkezőt. Benne az Istent, a segíteni tudót.

A bélpoklos Krisztus-látó ember lesz, aki felismeri Urában, amit Pilinszky így fogalmaz meg: „A halál mégsem kikerülhetetlen, mert találkoztunk egy »arccal«, Krisztussal.”

Íme, aki eddig a periférián élt, akinek élete megrekedt az elveszettségben, arról most kiderül: hűséges szívvel várta Krisztusát. Nem feledkezett bele az eseményekbe, nem lanyhult a tekintete. Élete egygé vált a várakozással, sőt ez maradt élete értelme, lételeme.

A Krisztus-várás. Ez szívének kicsiny, senki által nem látható lobogása. Nem téveszt célt, mint kortársai közül oly sokan, vagy éppen a ma embere. Utóbbinak élete, ha nem is poklossággal, de félelemmel teljes. És ebben a rászakadó bizonytalanságban mindent megkérdőjelez, semmiben sem hisz. Mindennek és mindenkinek ellentmond, kételkedik.

Összeesküvés-elméletek bűvöletében él, maga választotta Facebook-magányában. Míg végül bezárul a kör, és saját sokat súlykolt véleményét is sutba kell dobni, mert előbb-utóbb rájön, hogy valláspótléka, melyről annyit posztolt, agitált, valójában semmit sem ér, elmosza az első eső. Őt magát is félrevezették. Álhírek sorai között kereste az igazságot. Hiába.

Fake news-hite nem segíthet rajta, mint ahogy senki máson sem. Kétségei, félelmei, szorongása ugyanúgy rájárák testét és lelkét. Nem nyert megnyugvást „világraszóló szenzációk” lelkes adagolásával.

AZ ÉLET ÚJ IRÁNYA

Életünk jelenében, az Isten-hiányban szenvedő ember ott mereszti szemét és forgatja nyakát a karácsonyi forgatagban, de a fényszennyezés, melyhez ma már jócskán a médiaszennyezés is társul, csak még inkább elvakítja a szemét, és nem leli Krisztusát. Mint a Jézus közvetlen közelében tolongó, szenzációt kereső tömeg, mely a Mesterrel jár ugyan, de mégsem látja meg benne, amit a bélpoklos igen: az Isten nyújtotta lehetőséget.

Ez van a ma emberének adventje mögött is. Amikor arra várok, hogy életem tisztátalanságára, perifériára szorult állapotára Ő maga legyen a válasz. Mint a költőfejedlem imádságos soraiban: „Hiszek Krisztusban, Krisztust várok, / Beteg vagyok, beteg. // Meg-megállok, mint alvajáró / S eszmélni akarok”.

A történet végén evangélium, örömhír tárul elénk. Az advent véget ér, mert az érkező átlépi az emberi tehetetlenség igen szigorú mezsgyéjét. Az Isten belép az ember tisztátalan életébe. Élete nyomorúságába. Oda, ami tisztátalannak számít Isten és ember szemében egyaránt, és kegyelmével megajándékozta, hatalmával megtisztítja azt. Krisztus nemcsak jön, de ad is, hoz is, megtisztítja azt, aki eddig bűneiben, tisztátalanságában létezett csupán. Megszabja számára a jövőt, a holnapot.

Íme hát, az adventi idő véget ér, beteljesedik. Az élet új iránya az Úr jelenlétében elkezdődik.

Negyedszázada szolgál

Farkas Antal református lelkész huszonöt éve pásztorolja a várad-velencei református gyülekezetet. Szeptember végén köszöntötte őt a presbitérium és a gyülekezet, s vele együtt az ugyancsak az egyházközségben szolgáló feleségét, Farkas Márta kántort. Az évfordulós istentisztelet után ültünk le beszélgetni.

A presbitérium nevében Kelemen József, az egyházközség főgondnoka köszöntötte meg Farkas Antal várad-velencei református parókus lelkész eddigi munkáját az egyházközségben. Szólt arról is, hogy a rendszeresen megtartott istentiszteleten kívül jutott idő más tevékenységek megszervezésére is, mondhatni, fellendült az egyházi élet Farkas Antal ideérkezésével.

Az egyházközség nőszövetsége nevében Kovács Erzsébet köszöntötte nagy szeretettel a lelkészt és feleségét, a fiatalok nevében pedig Szakács Mónika ifjúsági vezető mondott köszönetet a bibliaórákért, a táborozásokért, az evangelizációs istentiszteletekért, nem utolsósorban a színjátszó csoportért.

Farkas Antal válaszában egyebek mellett kijelentette: „Én szeretem Várad-Velencét, szeretem a gyülekezetet, és nyugdíjasként is ebben a negyedben fogunk élni.” Szólt arról, hogy számára mindig is az evangelizáció, az igehirdetés volt a legfontosabb, ezért nem ér-

zi úgy, hogy bármi különlegeset tettek volna, csak a munkájukat végezték.

„Ha hagyunk magunk után valamit, az legyen az Úr dicsősége.” Azt is elmondta, hogy nem várad-i születésű, de váradinak tartja magát. Farkas Márta kántor is megköszönte a megemlékezést, és kijelentette, otthonának érzi ezt a városnegyedet, annyira összenőtt az emberekkel, a gyülekezettel.

A délelőtti istentisztelet után kértem egy hosszabb interjúra Farkas Antalt.

– Mikor végezte el a teológiát, mely egyházközségekben szolgált, mielőtt Várad-Velencére került?

– A teológiai tanulmányaimat Kolozsváron, 1983-ban fejeztem be, de abban az időben nem úgy volt, hogy azon percen kihelyeznek egy egyházközségbe. Hármunkat a Királyhágómellékről 1984. január elsején helyeztek ki, de voltak kollégáink, akiket sokkal később. Én az említett dátumtól szolgáltam az arad-belvárosi gyülekezetben az ottani esperes mellett október elsejéig, akkor a püspök kihelyezett Micskére. Nyolcszáz lelkes, nagy gyülekezetbe kerültem, színma-gyar faluba, katolikus és baptista felekezet is volt. Utólag egyes kollégáim megkérdezték, miféle közbenjárások történhetek, hogy én egyből egy ilyen nagy gyülekezetbe mentem. Nem tudták, hogy az elő-

ző lelkésszel akadtak problémák, és a parókia rendkívül rossz állapotban volt. Nem mondhatom, hogy lakhatatlan volt, de kár lett volna a javításába pénzt ölni; az emberek hallgattak a bölcs szóra, és belementek abba, hogy önkéntes munkával, adakozásból felépítsünk egy új, nagy parókiát – abban a rendszerben, amely az egyházi építkezéseket nem támogatta, inkább gátolta.

Istennek adok hálát azért, hogy ez sikerült, a parókia felépült. A püspöktől engedélyt kaptam, hogy menjek a nagyobb gyülekezetekbe prédikációra és perselypénzt gyűjteni erre a célra. A micskei parókia felépítéséhez nagyban hozzájárultak ezek a perselyes adakozások. Öt és fél évig szolgáltam a Micskei Református Egyházközségben, ez a periódus mind munkával telt el.

Az ottani igei szolgálatom mellett még négy falu – Varaszó, Tataros, Kövesegyháza és Derna – négy szóránygyülekezetét is elvállaltam. Minden második vasárnap – ahogy a gépkocsim rendszáma közlekedhetett – ötször prédikáltam, és megtettem mintegy száz kilométert, hogy minden gyülekezetbe eljussak.

Nehéz periódus volt, de tele voltam tenni akarással, és a mai napig is szeretek dolgozni Isten dicsőségéért. A parókia felépült, kulcsra készen adtam át, amikor eljöttem. Azért kellett eljönnöm Micskéről, mert abban az időben jelent meg az egyházkerület lapja, a *Harangszó*, s annak felelős szerkesztője lettem, ez a munka pedig Váradhoz kötött.

Ebben az időben ült meg Köröskisjenőben a lelkesi állás, hárman pályáztuk meg a tisztséget – 1990-ben már lehetett pályázni –, és engem választottak meg. Ott is eltöltöttem öt és fél évet, de ott már a lelki építkezésre tettem a nagyobb hangsúlyt.

1995. augusztus 15-én választottak a várad-velencei egyházközség lelkipásztorává, akkor öten pályáztunk a tisztségre.

– A negyedszázados ittlétét köszönők fel-szólalásaiban elhangzott, hogy nehéz időben vette át a szolgálatot, akkoriban a gyülekezet életében sok gond volt...

– A helyzet az, hogy amikor jelentkeztem a tisztségre, nem érdeklődtem az egyházközség mindennapjairól; amikor elhívtak, leprédikáltam, és elmentem Németországba. Ott ért a hír, hogy engem választottak, az esperes telefonált, jöjjenek haza, és foglaljam el a parókiát.

Nem ismertem a belső dolgokat: Vida István lelkész kényszernyugdíjba ment, ugyanis őt a gyülekezet kicsinálta, Veres-Kovács Attila is három hónapig bírta a beszolgálat, s egy ideig, amíg engem megválasztottak, Fazakas Sándor rogeriuszi lelkész szolgált be. A probléma az volt, hogy

Nagyvárad-Velencén

egy belga segélyből többen is profitáltak, olyanok is, akik nem voltak velenceiek. Ezt a dolgot pontra kellett tenni, ez kétévi kemény, keserves viaskodást jelentett számomra, de végül sikerült.

Az egyik prédikációmban mondtam egy hasonlatot egy sikeres, ötven megtérést eredményező evangelizációról, mire azok, akik a csomagok miatt jártak ide, nagyon megharagudtak reám, de a presbitériumra is, mindenfelé feljelentettek. A panaszokat kivizsgálták megyei és kerületi szinten, nem találtak semmi kihágást, a sértettek elmentek, viszont az egyházközségben megtörtént az újulás.

Erről van szó: aki nem az Urat szolgálni és az Istent dicsőíteni jár a gyülekezetbe, az előbb-utóbb kiostálódik. Ez történt Várad-Velencén, de akik megmaradtak, azok hűségesen a gyülekezet tagjai, lehet látni az istentiszteleteken. A gyerekekkel is mi foglalkozunk, mert nincs a negyedben magyar iskola, nincs vallásstanárunk, egy belső munkatársi közösséget alakítottunk ki, s ez nagyon jól működik.

– Az egyik nagy megvalósítás az egyházközségben az ifjúsági színjátszó csoport léte. Honnan jött az ötlet?

– Ahhoz, hogy erre válaszoljak, vissza kell mennem az időben. Gyermekkoromban, amikor otthon voltam vakáción, láttam, hogy a faluban a fiatalok csak a kocsmába járnak, nem tudnak mit kezdeni magukkal. Én már a szülőfaluban is szerveztem nyaranta színjátszó csoportot, próbáltunk és előadtunk.

Az itteni úgy kezdődött, hogy a karácsonyi ünnepségeken a gyerekek által előadott, megszokott versek hangzottak el, s elgondoltam, mi lenne, ha újítanánk ezeken: legyen ilyen is, ne zárjuk ki a gyerekeket, de csináljunk valami nívósabb műsort, tanuljunk be egy színdarabot, és azt adjuk elő karácsony szentestéjén.

Először egy Csehov-darabot adtunk elő, nagy sikerrel. Utána jött az ötlet, hogy folytassuk, így kezdődött a színjátszó csoport komolyabb munkája; ennek is ifjúságot megtartó, vonzó ereje van. Az az élő gyülekezet, amelyikben én is odateszem a kezemet, a gondolatomat, jövőre egy ötlettel. Ott van élő gyülekezet, ahol az emberek magukénak érzik az egyházat, és tesznek is érte valamit. És persze a fiatalok is részesei ennek, hiszen emlékezzünk vissza, amikor az Agnulli Dei központ (ez a szociális intézmény hosszú éveken át a városnegyed rászorultjainak nyújtott segítséget – szerző megj.) vagy a sólyomkővári ifjúsági tábor épült, ahhoz hozzájárultak egyházközségünk fiataljai is.

– A gyülekezet tagjaként láttam, tapasztaltam, hogy parókus lelkészként sokat tett az egyházközség anyagi gondjainak megoldásáért.

– Mivel nagy gondot fordítottam az ifjúsági munkára, arra gondoltam, hogy egyházmegyei szinten is össze kellene fogni a fiatalokat, így született meg a sólyomkővári tábor elképzelése. Egy nagyon jó németországi kapcsolatom segélycsomagot küldött, a tartalmának értékesítéséből megvehettük az ingatlant, de máshonnan is kaptunk anyagi támogatást, egy anonim adakozó 50 ezer márkát küldött.

– Jól tudom, hogy ha valaki, olyan is, aki nem tartozik a gyülekezethez, felkérte Önt valamire – gondolok itt kereszttelőre, gyászszertartásra –, azt soha nem utasította vissza?

– Igen, ez így van. Soha nem utasítottam vissza senkit, aki a szolgálatomat óhajtotta, de ehhez hozzájárult az igehirdetésem minősége is, ha ez nem így volna, nem hívtak volna.

– Tiszteletes úr, Ön íróként, költőként is ismert Nagyváradon és Biharországban, kötetei jelentek meg!

– Nagyon kevés időm van írásra, de azért írogatok. Néhány versem mostanában is jelent meg a *Várad* folyóiratban, no meg Szilágyi Aladárral közösen írtunk egy kötetet: én 1977-ben írtam a *Kínlódjfalva* című nagyobb riportot, Szilágyi Aladár pedig – nyugodjon békében – a jelenben szólaltatta meg az Erdőteleken még élő személyeket, a leszármazottakat.

Most Váradról írok egy könyvet, abból is megjelent már néhány vers a *Várad* folyóiratban.

– Ha jellemezni kellene ezt a negyedszázadot, amióta lelkésze a várad-velencei gyülekezetnek, miként tudná leírni ezt a periódust?

– Munkával, rengeteg munkával! Én szeretek dolgozni, mindig is szerettem, és tudom mozgatni az embereket is, természetesen nem mindenkit, de vannak a gyülekezetben olyan személyek, akikre mindig számíthatok. Mindig meg tudtam szervezni, hogy a gyülekezeti tagok tegyenek az egyházközségükért, akár Micskén, akár itt. A mai napig, amit lehet a különböző munkákból, azt magunk végezzük el, szerintem ez a járható út.

Ezeket az éveket azok az egyháztagek, akik megmaradtak a megújulás után, sikeresnek tekintik, akik elmentek, azokról nem tudom, hol vannak, őket nem az Isten ígéje vonzotta, csak az, hogy milyen hasznot tudnak húzni az egyházból. De én inkább a lelki munkát szeretném kiemelni, és kevésbé a földi templomot, ami látszik, amit mindenki láthat.

Soli Deo gloria, egyedül Istené a dicsőség. Nagyon örvendek annak, hogy az Úristen hozzásegített, hogy visszakérüljek Nagyváradra. Nem itt születtem, de tősgyökeres váradinak érzem magam, mint régi Ady körös; minden barátom itt van, aki még életben van a régi garnitúrából. Nagyon szeretünk itt lakni Velencén, és ha nyugdíjba megyünk, akkor sem költözünk el ebből a negyedből.

Templomi szószékről a krasznai község házára

**KÖZIGAZGATÁSI SZOLGÁLATRA VÁLLALKOZOTT
KOVÁCS ISTVÁN LELKÉSZ**

Kovács István, Kraszna református lelkipásztora elsöprő többséggel nyerte el a több mint hatezer lakosú szilágysági nagyközség polgármesteri székét a legutóbbi helyhatósági választáson. Az kronikaonline.ro alább közölt írásában az előjáró a váltás okairól és jövőbeli céljairól beszél. Fontos számára az infrastrukturális fejlesztés és a közösség összefogása.

„Úgy tapasztaltam, hogy minden embernek kétszer kell megtérnie az életben: egyszer Krisztushoz, majd Krisztussal a világban” – magyarázza Kovács István krasznai lelkész. Állunk a Zilahtól mintegy húsz kilométerre fekvő településnek a 14. században, a kései gótika korában épült református templomában – akkor még természetesen katolikusnak emelték –, és egyházi meg világi küldetés összehangolásáról beszélgetünk.

A látogatónak persze nem könnyű összpontosítani, hiszen alaposan leköti a figyelmet a századok során többször kibővített és felújított, erődítményszerű istenháza külseje-belseje.

A vörös posztóval és hímzett terítővel borított szószék, a karzatra kihelyezett címeres magyar zászló, a 18. században Pataki Asztalos István által festett, megannyi állat- és emberalakot ábrázoló kazettás mennyezet látványa.

A jelenlegi járványhelyzet miatt egyébként a krasznai reformátusok felváltva látogatják a vasárnapi istentiszteleteket: egyik héten a „vízen aluliak”, vagyis a települést átszelő Kraszna folyó zilahi oldalán élők, a másikon a „vízen felüliek”. Emellett az alszegi, felszegi hívek külön ülnek a padosorokban, sőt nemek szerint is elkülönülnek: lent az aszszonyok, a karzaton a férfiak.

És ott a közel negyven méter magas, négy kis árkádos melléktoronnyal ellátott főtorny a tető alatti, a harangokat rejtő nyitott résszel (ún. gyilkos folyosóval), ahonnan több tíz kilométerre belátja a környéket, aki felkaptat az évszázados deszkalépcsőkön.

MINDENKINEK KÜLDETÉSE VAN A VILÁGBAN

Nos, ezt az istenházát és a 3300 lelkes gyülekezetet „hagyja ott” az egész közösség, a település irányítása érdekében a Krasznán 13 éve szolgáló lelkipásztor, aki a szeptember 27-i helyhatósági választáson a szavazatok 78 százalékának begyűjtésével nyerte el a polgármesteri tisztséget az RMDSZ színeiben.

És hogy miért váltja közigazgatási munkára az egyházi szolgálatot egy lelkész, aki az elmúlt négy évben tanácsosként tevékenykedett a helyi képviselő-testületben?

Kovács Istvánban – aki úgy gondolja, minden keresztény embernek küldetése van a világban – az év elején, sok vívódás után érlelődött meg a gondolat, részben egy imahéten elhangzott igei vonalvezetés nyomán.

„Keresztényekként sokszor hajlamosak vagyunk körülhatárolni magunkat: jól vagyunk mi itt, a megtértek közösségében, és van a világ. De a kettő között nem lehet, hogy ne legyen átjárhatóság.

Amit az egyház, az Isten révén kapsz az életedben, azt be kell vinned a társadalomba, jelen esetben abba a szélesebb közösségbe, aminek a határai túlesnek a krasznai református gyülekezet keretein” – magyarázza a 39 éves református lelkipásztor, aki önkormányzati képviselőként is a közösségépítést célzó kérdésekkel foglalkozott az elmúlt négy évben: gyerek- és családi, valamint felnőtteknek szóló programokat szervezett.

A lelkési pályát segédlelkészként Nagyszalontán kezdő, majd érdengelegi kitérő után Krasznán megtelepedő Kovács István első körben a felesége és két lánya jóváhagyását kérte a pályaváltáshoz.

„Főleg a támogatásuk kellett, mert ha nincs benne a család, akkor eleve bukta az egész” – mondja a lelkész, aki a családi hozzájárulás után Csűry István, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület püspöke elé tárta tervét, aki akkor még nem hivatalosan, de jóváhagyta azt, sőt bátorította.

Ezután a krasznai presbitérium egyhangúlag megszavazta a lelkési jellege megtartását. Az egyházkerület szabályzata értelmében a közigazgatási pályát vállaló papnak kérnie kell állása befagyasztását, helyére helyettes lelkészt neveznek ki erre az időszakra.

Kovács István kérését az egyházmegyei és egyházkerületi közgyűlés jóváhagyta, így palástja megmarad, ám polgármesteri mandátuma idején nem fizetett, parókus lelkipásztor, de ha felkérlik, szükség van rá, időn-

ként továbbra is végezhet lelkési szolgálatot. Az új polgármester a parókiát is átadja a helyettes lelkésznek.

ELŐMOZDÍTANI A KÖZ JAVÁT

No, és mit szolt a pályaváltáshoz a gyülekezet? – kérdeztük a lelkipásztortól. Kovács István elismeri, egyeseknek voltak fenntartásai.

A legtöbben már kezdetben alkalmasnak látták a községgazdai teendők ellátására, viszont sajnálták, hogy elveszítik lelkészként, és már nem veszi ki a részét a gyülekezeti szolgálatból. Másrészt mivel a nép szintjén a politika többnyire a sárdobálást, a kapzsiságot jelenti, sokan féltik, imádkoznak érte, hogy megmaradjon gerincesnek. Még akkor is, ha nem települési szinten dúlnak a nagy politikai harcok.

„Azt vallom, a polgármesteri tisztségben még lehetséges a szó eredeti értelmében a köz javát szolgálni. Hiszen a keresztény tanítás szerint a politika nem más, mint a közjó előmozdításának eszköze. Én elsősorban munkára vállalkoztam, nem a szék vonz” – szögezi le Kovács István.

A PÜSPÖK BIZTAT, DE AGGÓDIK IS

Csűry István elmondta, annak idején a krasznai lelkipásztort arra kérte, fontolja meg jól a döntést, sőt a rá leselkedő veszélyekre is felhívta a figyelmét.

„A polgármesteri szolgálat nagyon megosztó tud lenni. Viszont nagy reménységgel vagyok, hogy folytatni tudja azt a sok jó megvalósítást, ami Krasznán történt. Mi támogatjuk a település fejlődését, Kovács István munkáját, és az egyház részéről semmi akadálya nem lesz, hogy majd visszatérjen a lelkési szolgálathoz. Reméljük, sikeres lesz polgármesterként” – nyilatkozta a református püspök.

ROSTÁS SZABOLCS (kronikaonline.ro)

Nem hivatalos vizitáció

A NAGYKÁROLY-KERTVÁROSI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG

Korán reggel, még csípős időben indultam, hogy lássam az újonnan épült óvodába érkező gyerekeket.

A kertvárosi óvoda 2018 szeptemberétől működik, elsőként épült meg a Magyar Kormány által finanszírozott óvodaprogram keretéből. Negyven gyerek kezdte el az óvodát, két csoportban, napközis programmal. A túljelentkezésnek és az ismeretségi kör nyomasztásának engedve, pillanatnyilag közel 60 gyerekkel foglalkoznak.

A gyülekezet gazdasági bizottsága előző este ülésezett, s a harmadik óvodai csoport beindításáról döntött, valamint határozott arról, hogy egy kétszoros bölcsődét is beindít. Erre nézve mintegy hetvenen jelezték igényüket a polgármesteri hivatalban.

Kíváncsi voltam, hogy sikerült-e véglegesíteni a gyülekezet és az önkormányzat megállapodását az óvoda működtetéséről, hisz első csomagbeli óvodaként mintaként szolgálhatna a többinek is.

Sajnos a megállapodás csakis a haszonbérleti szerződést írja körül, arról, hogy a református óvodaépületbe csakis magyar csoportokat visznek, csupán hallgatóságos megállapodás született.

Általános az a kisebbségi reflex, hogy nem merünk arról beszélni, ami egyértelmű: célunk a magyar nyelvű óvodai képzés. Eddig sehol nincsen leírva, mert vajon mit szólnak a románok?

Előbb-utóbb jó lenne rendezni ezt a kérdést, annál is inkább, mert ezen óvodák úgy működnek, hogy – a Magyar Kormány jóvoltából – az Egyház csak az épületet biztosítja. Az óvodai csoportok finanszírozása pedig úgy történik, hogy az önkormányzat saját állami fenntartású csoportjait és pedagógusait az egyházi épületbe járatja. Nyilván azokat bármikor elviheti, vagy más tannyelvű csoportot is delegálhat.

Nagykárolyban ez nem kérdés, ugyanis 11 óvoda működik, nagyjából fele-fele arányban magyar és román csoportokkal. Az egyházi épületben működtetett és az egyházi elvárásokhoz igazított óvodai csoportok – egyelőre – bőven elérik a nagykárolyi mindennapokban. Dicséretes Kovács Jenő polgármester, nagykároly-belvárosi főgondnok jóhiszemű támogatása.

A gyülekezet új templomának felszentelésére szűk egy éve került sor. Megtelt a gyönyörű új templom, vasárnaponként átlag háromszázan voltak istentiszteleten, és ez tartott a márciusi vírusjárvány első korlátozásáig.

Azóta megkezdődött a vasárnapi gyülekezet, és elmaradt a vasárnapi gyermekmegőrző is. Az újraindított nőszövetségi és énekkari foglalkozások igencsak döcögnek, csupán a kátéórák és az ifjúsági foglalkozások teljes létszámúak.

Az építkező gyülekezet lendületével nincsen baj. Éppen Papp Zsolt főgondnok a temető vízvezeték-hálózatát cseréli, míg Varga Norbert a temetői díszkivilágítást igyekszik november 1-re befejezni. Mindketten saját adományuként végeztetik a munkálatokat.

HEGYKÖZCSATÁRI TEMPLOMFELÚJÍTÁS

A hegyközcsatári református templom a Királyhágómellék leginkább tönkrement templomai közé tartozik. Hosszú ideje próbálkoztak nagyobb összegre pályázni, de rendre vagy kudarcot vallottak, vagy pedig jelentéktelen összegeket sikerült elnyerni. Most eljött az ideje, hogy a Püspökség lebonyolításával, a Magyar Kormány támogatásával fel tudják újítani a templomot.

Miklós Csaba hegyközcsatári lelkipásztorral beszélgettünk a kezdésről.

A Presbitérium döntése és a letett pályázatban megfogalmazottak szerint a templom teljes körű felújítását kezdték el október folyamán. Azaz ki kell cserélni a tetőszerkeze-

tet, a bádog helyett pedig cseréppel fődik újra, ki kell javítani a tornyot, ki kell cserélni az elektromos hálózatot, új padlót kell letenni, a nedves falakat szigetelni kell, újravakolni kívül-belül, újrapakolni a téglából készült szőszéket és legvégül új kazettás mennyezetet, valamint új bútort kell csináltatni.

A templom felújítási költsége 1 300 000 lejre, a famunkáké 90 000 lejre rúg. Ezt teljes egészében a Magyar Kormány finanszírozza.

A gyülekezet önjelére szükség van. A nyáron befejezték a kápolna felújítását és korszerűsítését, és tervezik az orgona felújítását.

Jelenleg a legkisebb gondot az anyagiak jelentik. A pénzt megnyerték, annak adminisztrációját az Egyházkerület bonyolítja le. Viszont a gyülekezet megfogyatkozott. A koronavírus miatt általában harmincan-negyvenen járnak templomba, szünetelnek a biblia- és vallásórák. A kátéoktatás online formában zajlik, igen kis hatékonysággal, hisz az ifjak előben sem tanulnak tisztességesen, nemhogy online.

Összességében: a Hegyközcsatári Református Egyházközség intézményi mivoltában kiemelkedő szinten működik, templomos gyülekezetként pedig megfelelő.

FORRÓ LÁSZLÓ

Ha Isten velünk

A Szatmárnémeti Szamos negyedi Egyházközség 1993-ban alakult, s az új gyülekezet életét kezdettől meghatározta a reformáció ünnepe.

1993. október 31-én tartottuk az első szabadtéri istentiszteletet az épülő templomunk számára kijelölt területen. Ettől kezdve két éven át szabadtéri istentiszteletet tartottunk minden vasárnap délelőtt egészen 1996 januárjáig, amikor a gyülekezet bevonulhatott temploma alagsorába.

1999. október 31. a harangszentelés nap-

ja a gyülekezet életében. A németországi siegen-eiserfeldi gyülekezettől ajándékba kapott két harang először szólalt meg a felépült templom tornyában.

2007. október 31-én felavattuk a templomkertben Bethlen Gábor erdélyi fejedelem szobrát. Azóta minden október 31-én ott helyezzük el az emlékezés koszorúit református elődeink tiszteletére.

2020. október 31-én, a koronavírus-világjárvány idején sokkal visszafogottabban ünnepeltünk. A templomi istentiszteletre érkező

hívek kis közösségében hangzott el a fejedelem szobránál a lutheri hitvalló ének: „Erős várunk nekünk az Isten”. A Presbitérium, a Nőszövetség, az IKE, valamint Református Óvodánk nevében helyeztük el a tisztelet koszorúit. Imádságban kértük Urunkat, hogy gyógyítsa szenvedő testvéreinket, egész beteg világunkat. Megtartó erejében, védelmező szeretetében bízva vallottuk Bethlen Gábor jelmondatával: „Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk? Senki nincsen, bizonyára senki nincsen!”

FACEBOOK.COM/SZAMOSNEGEDI.EGYHAZKOZSEG

Megvásárolható a 2021-es kalendárium

A tartalomból: Naptár, pollennaptár, horgásznaptár, mozgó ünnepek; Forró László: Változó világunk; EGYHÁZUNK: A temesvári Új Ezredév Református Központ; A hegyközkovácsi templom felújítása; A képzett presbiter; 100 ÉVES EGYHÁZKERÜLETÜNK: A Királyhágómelléki Református Egyházkerület megalakulása; A Református Jövő; LELKI KENYERÜNK: Zsigmond József: A barátság próbaköve; Lelkészképzés – lelkészhiány; HISTÓRIA: Festett menyegyzetek és díszek templomainkban; Bersek József huszár ezredes, a '48-as hős; Hitélet a kuruc korban; A Csehszlovákiai Magyar Református Egyház; A könyveket gyűlölő rendszerek; A várad Schola Illustris; LELKÉSZSORSOK: Szubjektív lelkészportré a 20. századból; Rabságom története; IRODALOM: Bárány Eötvös József, a reformpolitikus és író; Sütő András író a „szó” védelmében; Pilinszky János, a bűn, a szenvedés, a megváltás lírai értelmezője; Kuncz Aladár, a francia műveltségért rajongó író; Fazekas Mihály, a katonáskodó, fűvészkedő poéta; Berzsenyi Dániel, a gazdálkodó és klasszicista költő; ÉVFORDULÓ: 100 éve történt: IV. Károly magyar király visszatérési kísérletei; Tőkés István tanítása; MŰVÉSZET: Járványok ábrázolása a képzőművészetben; ÉTELÜNK ÉS ITALUNK; TEREMTETT VILÁG: Akvárium halak tartása; Mérgező gombák; Az ápoltság soha nem megy ki a divatból! GYEREKEKNEK: Manó mese; Félián születése; Templomba megyünk; Napraforgó; VICCEK, HUMOR: Találós kérdések; Bölcs mondások; Milyen asztali bor illik az ételekhez? JELENTŐS ÉVFORDULÓK 2021-BEN; EGYHÁZI INTÉZMÉNYEK, GYŰLEKEZETEK CÍMTÁRA.

A kalendárium 18 lejes áron gyülekezeiteinkben vásárolható meg. Rendelje meg lelkipásztoránál, keresse a lelkesi hivatalban!

KRE

„Nem lehet az, hogy egy egész egyházkerület ne tudna 24 árva gyermeket felneveltetni”

A hegyközkovácsi gyülekezetből összegyűlt adományokat vittem Élesdre. Együttal nem hivatalos vizitáció keretében Balla Júlia igazgatóval beszélgettünk – írja Forró László főjegyző.

A gyermekotthon működését két – rajtuk kívül álló – gond árnyékolja.

A jövőbeli működésre nézve nem kedvez a jogalkotás trendje. A nagyobb árvaházi intézmények (tip rezidenzial) helyett a családi ellátás (tip familiar) került előtérbe. Vagyis a gyermekeket nevelőszülőknél vagy kisebb intézményekben kell elhelyezni.

Az élesdi gyermekotthon működése éppenhogy belefér a kialakult rendbe.

A 24 gyermeket ellátó intézmény két épületrészen működik. Néhány éve szándékoztak egybenytetni a két épületet. Akkor nem volt erre anyagi lehetőség, most pedig a kisintézményi ellátásról szóló, legfeljebb 12 gyermek nevelését engedélyező törvénynek eleget téve a két épületben kétszer 12 fővel tudnak működni.

NAPI KÜZDELMEK

A koronavírus-járvány miatt elmaradt a megszokott adomány: az évi kétkamionnyi

tartós élelmiszer. Ennek a kieső támogatásnak a pótlását vállalta a Királyhágómelléki Nőszövetség. A szeptemberi találkozón meghirdették a gyülekezeti nőszövetségek gyűjtését.

Reményeink szerint mostanra már beérkezett a támogatások java.

Nem mellékes az sem, hogy az épületek kezdenek elavulni. Amint hordtuk be az adományokat, kellett vigyázni, hogy a lépcsőt burkoló, felvált és széttöredezett járólapokon hová lépünk. Ez látszott meg először, de az egész épületegyüttesre ráfér egy nagyobb felújítás. Nehogy a működési engedélyt bevonják.

Balla Júlia és csapata igen keményen dolgoznak azon, hogy a napi működést biztosítani tudják. A gyülekezeti nőszövetségek vállalása dicséretes. És tudjuk azt is, hogy kétszer ad, aki gyorsan ad.

A karácsonykor szokásos adakozókedvet Élesdre kell irányítani, és pénzbeli adományokkal kell támogatni az épületek felújítását.

Nem lehet az, hogy egy egész egyházkerület ne tudna 24 árva gyermeket felneveltetni!

KRE

Alapítójáról elnevezett kápolnát épít a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Nagyváradon

A nagyváradi önkormányzattól bérelt telken építhet ravatalozó kápolnát a Királyhágómelléki Református Egyházkerület.

Farkas Zsolt, az egyházkerület közigazgatási ügyosztályának munkatársa elmondta, azért tartják szükségesnek egy új ravatalozó építését, mert az eddig használt kápolnák a temetői főútvonalak mellett, nagyon forgalmas helyen vannak, s a temetési szertartásokat rendszeresen megzavarja az úton zajló forgalom, szinte lehetetlenné téve a végső tiszteletadás kegyeletteljes lebonyolítását.

Mindemellett 2021 a Királyhágómelléki Református Egyházkerület életében fontos mérföldkő, ugyanis ebben az évben ünnepli megalakulásának századik évfordulóját.

„Az, hogy ma erről beszélhetünk, az Úristen után köszönhető azoknak az embereknek, akik sokat dolgoztak és vállalták az üldöztetéseket is az elmúlt időszakban. Minden-

képpen hálaadással tekintünk Sulyok István püspök egyházkerületet alapító szolgálatára, ez a kor lehetőségeihez viszonyítva hatalmas teljesítménynek számít még napjainkban is. Személyéhez kötődően sok eseményt tervezünk, járványhelyzettől függően minél többet szeretnénk megvalósítani, a többi között egy Sulyok Istvánról elnevezett temetői kápolna építését” – tudatta Farkas Zsolt.

MASZOL.RO

Nem a meghátrálás embere

ELBÚCSÚZOTT SZOLGATÁRSAITÓL KOVÁCS SÁNDOR

Elbúcsúzott fungens lelkésként szolgatársaitól Kovács Sándor, aki 2010 és 2016 között volt a Szatmári Református Egyházmegye esperese.

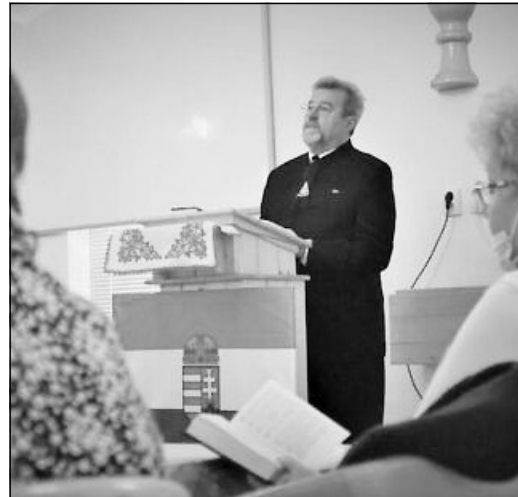
Az egyházmegye novemberi közigazgatási gyűlésén került sor az alkalomra. A kereken negyven évet szolgáló lelkipásztor életigéje alapján prédikált: „Az igaz pedig hitből él. És a ki meghátrál, abban nem gyönyörködik a lelkem. De mi nem vagyunk meghátrálás emberei, hogy elveszünk, hanem hitéi, hogy életet nyerjünk” Zsid 10,38–39.

ERŐFORRÁS A VIHAROS IDŐKBEN IS

Ez az igeszakasz volt a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet 1980-ban végzett évfolyamának (melynek Kovács Sándor is tagja volt) a végzős tablójára íratva, nem véletlenül, hiszen azokban a viharos időkben erőt adott Istennek ez a bátorítása.

A Zsidókhoz írott levélnek nincs megnevezve a szerzője, de biztosak lehetünk abban, hogy akár a többi bibliai könyvnek, ennek is a vigasztaló Szentlélek volt az ihletője. Azoknak íródott, akik jól ismerték az Ószövetséget, és ennek fényében mutatja be a könyv Jézus Krisztust.

Akik hitre jutottak, megtörténhet, hogy rossz irányba megy vallásosságuk, de ha

Krisztusra figyelünk, megelőzhetjük a viszszaesést, ezért le ne vegyük kezünket az „eke szarváról”. Talán sokszor észre sem vesszük ezt a meghátrálást, amely olykor elbizakodottság vagy önmagunk körül való forgás; a csak önmagunkra nézés miatt történik meg. Isten kegyelme az, hogy erőt lehet tőle kapni, fel lehet frissülni, hitben előre lehet haladni.

A HIVATÁS EGY ÉLETRE SZÓL

Kovács Sándor 1954. november 6-án született egy színmagyar református faluban, a Szilágy megyei Szilágyzoványon. Nagyon

büszke arra, hogy magyar paraszt szülők gyermeke, akiktől a tiszta kálvini hitet kapta, ami ma is élte, valamint hálásan gondol vissza egykori szigorú konzervatív lelkipásztorára, Németi Rudolfra.

Kolozsvári teológiai tanulmányainak befejezése után segédlelkész korában a szatmárnémeti Láncos és a kültelki templomban, majd hat és fél évig Kisbábonyban, harminckét évig pedig Egriben hirdette az Igét.

2010 és 2016 között a Szatmári Református Egyházmegye esperese volt. Feleségével, akinek ezúton is köszönetet mondott, két fiút neveltek fel szeretetben.

A lelkési hivatást nem szeretné lezárni. Ha Isten ad erőt, a kollégák pedig lehetőséget, bármikor vállalja a szolgálatot. Ezután is az Egri Református Egyházközségnek maradnak a tagjai.

Király Lajos esperes a legismertebb alldással köszöntötte a nyugdíjba vonuló tiszteletbeli esperest: „Áldjon meg téged az Úr, és őrizzen meg téged! Ragyogtassa rád orcáját az Úr, és könyörüljön rajtad!” (4Móz 6,24–25) Azt kívánta, hogy Isten arca továbbra is legyen számára a szeretet, az óvás, a védelem és a bátorság erőtartálya. Máthé Róbert lelkészertekezleti elnök és Csúry Miklós tiszteletbeli egyházmegyei főgondnok is köszöntötte a „búcsúzó” lelkipásztort.

REFSZATMAR.EU

Aki kitartással futotta meg az előtte levő küzdőtért

Tiszteletes MAKSAI ÁRPÁD

(Parajd, 1951. febr. 28. – Nagyvárad, 2020. nov. 1.)

Szeretett szolgatársunktól búcsúzunk:

A teológiai tanulmányok éveit követően össze sorsunkat annak idején, az 1980. évben történt kibocsátásunkig.

Ettől kezdve az egyházi munka sajátosan nemes ügye.

Egykori tanárainkat tisztelte, becsülte. Bennünket, diáktársait szívébe fogadott és mindvégig egyenként számon tartott, holott nem kevesen voltunk. Akkor még!

Az erdélyi Nagymoha és Árapatak voltak Árpád kezdeti állomáshelyei, majd

pedig Árpád és Kügypuszta – a Körösök vidékén.

Tíz éve lett özvegy, nagyjából ugyanennyi ideje betegnyugdíjas.

Minden egyes állomáshelyén és minden élethelyzetében hív pásztornak, ragaszkodó barátoknak, családját szerető embernek bizonyult. Ezeket az értékeket fogadott gyermekének életében, illetve tudós pásztori munkásságában könyvelhetjük el hálaadással.

Megrendült egészsége miatt egyházunk intézményeinek gyámolítására szorult éveken át, előbb Nagyváradon, majd Tenkén. A róla való gondoskodást igeszolgálatokkal köszönte meg, amíg csak a tüdeje bírta.

Emléke legyen áldott, pihenése csendes! Ráadásnak pedig legyen jó megérkezése hitünk Fejedelméhez, az Úr Krisztushoz (Zsid 12,1–2).

Jegyző: Évfolyamtársai gyászában részestárs – BALOGH BÉLA LEKIPÁSZTOR

Örök vigasz és hálaadás

„Boldogok, akiknek a szívük tiszta, mert ők az Istent meglátják”. Máté 5,8

Fájó szívvel emlékszik Sarkadi-Nagy Zoltán hat esztendeje (2014. december 17) elhunyt hitvesére, akivel ötven évig tartó, egymáshoz hűséges házasságban éltek meg a mindennapokat. A kegyelmes Isten egy leánnyal, öt unokával és öt dédunokával áldotta meg szövetségüket.

Az Élet Ura legyen az emlékezők örök vigasztalója!

„... jó az Úr, örökkévaló az ő kegyelme, és nemzedékről nemzedékre való az ő hűsége!” Zsoltárok 100,1–5.

Özv. Kovács Gyuláné született Balogh Ilnát, aki édesanyja, nagymama, dédmama, ükmama és 1920 október 20-án született Székelyhídon, a 100. zoltár szavaival köszönti születésének 100. évfordulója alkalmával veje, Sarkadi-Nagy Zoltán nyugalmazott lelkipásztor és családja. A Mindenható Isten éltesse őket kegyelme által további boldog esztendőket megtapasztalására.

Covid-ellenes lelki vakcina, avagy Moss kezet, de ne feledd: Isten kezében van az életed!

„Minden gondotokat őreá vessétek, mert neki gondja van rátok.” 1Pt 5,7

Aki ismerted a testi szenvedés szögeit, gyötrelmeit, Hozzád fordulunk azokért a testvéreinkért, akik súlyosan megbetegedtek vagy meg fognak betegedni a Covid-19 miatt.

Könyörgünk idős és krónikus beteg embertársainkért.

Te őrizd meg őket a bajban, lázban, kórházi kezelésben.

Vigasztald meg őket a bizonytalanság idején jelenléted bizonyosságával,

add nekik a Benned bizakodás rendíthetlenségét, fogadd el tőlük pár szavas fel-foháskodásukat, tedd erőssé őket lelkileg a szereteteiktől való kényszerű, de megelőző vagy gyógyító karantén idején.

Szentlelked segítségül hívásával kiáltunk Hozzád, mennyei Édesatyánk és Megváltó Urunk!

Add meg a családoknak a kényszerű bezárkózás idején, hogy egymás iránti szeretettel és tapintattal alkalmazkodjanak a kialakult új élethelyzethez.

Adj, Urunk, szeretetedből és békességedből kegyelmet a házastársaknak, a megfáradt szülőknél, nagyszülőknél, hogy megtalálják gyermekeikhez és egymáshoz a kedves és bátorító szavakat.

Indítsd fel őket az együtt imádkozás és a közös bibliaolvasás meggazdagító otthoni lehetőségére.

Elevenítsd fel, Urunk, a családi áhítatok sok évszázados drága gyakorlatát.

Szentlelked segítsen, kérünk, a gyerekeknek olyan ötleteket, játékokat, közös alkalmakat találni otthon, amelyeken keresztül felismerik alkotó szent kezed, kimeríthetetlen atyai fantáziád szépségteremtő munkáját.

Az otthoni tanulás alkalmait is fordítsd gyermekeink épülésére, javára. Ámen.

DR. BÉKEFY LAJOS

Erősödő reménység

Novemberi lapszámunkban közöltünk egy felhívást Farkas Klaudia életmentő és költség-kezelésnek támogatása ügyében. Az eredményekről még november végén Visky István tájékoztatót.

Megrendítő volt látni, hogy milyen sok aggodó és gondoskodó szív fordult és nyílt meg Klaudia felé. A közösség különös, megszentelt formája ez, a láthatatlan, gyülekezeten és felekezeten túli Egyház valóságos megnyilatkozása.

A műtétéhez a teljes összeg, sőt, annál sokkal több gyűlt össze. Ebben is Isten gondviselése van, hiszen az első, decemberi életmentő műtét után három évvel lesz még egy korrekciós műtét, amikor a csontimplantátumot ki kell cserélni, mivel Klaudia még növésben van. Isten gondviselése valóban kifürkészhetetlen.

A kislány állapota kielégítő. Rövidesen véget ér a második kemoterápiás kezelése, ez a műtét előtti utolsó, felkészülési szakasz. Nagyon megszenvedte ezt a kezelést, úgy teszi, mint lelki vonatkozásban.

Az elmúlt hetekben történt egy kisebb műtėti beavatkozás Kolozsváron Klaudia másik lábán, ahonnan cisztákat távolítottak el. Ezt a kisebb műtétet még egyszer meg kell ismételnie rövidesen.

Az anyagi támogatást és bőkezű adományaitokat hálával megköszönve további imádságaitokat és könyörgéseiteket kérjük az előtte álló műtétre.

Álljon itt Klaudia levele, amit mindazoknak írt, akik anyagi és lelki támogatással mellé álltak!

„TISZTELT GYÜLEKEZET, KEDVES BARÁTAIM!

Nagyon szeretném megköszönni mindenkinek a rengeteg adományt, amit a műtétemre összegyűjtöttek. Hálás vagyok, hogy kirendelődött az összeg és egy protézis segítségével, majd a műtét után újra megtanulhatok járni. A Jó Isten mindig velem volt és most is bízik benne, hogy minden rendben lesz. Az elején mindig arra vágytam, hogy ne fájjon a lábam és mára már nem érzem a fájdalmat, hálás vagyok ezért Istennek. A Jó Atya mindig meghallgatott és bármi akadály állt előttem, eddig mindig leküzdöttem. Mára már sokkal jobban vagyok. Amikor bejöttem a kórházba borzasztó fájdalmaim voltak és a lábam teljesen be volt hajlítva. Mostanra már nem is fáj és csak két centi szükséges ahhoz, hogy teljesen ki tudjam nyújtani. Még mindig hosszú és nehéz út áll előttem, de hiszem, hogy Isten segítségével én leszek ennek a harcnak a végén a győztes!” – írja Klaudia.

VISKY ISTVÁN

Fricska – Hazugság

Így szól a lelkipásztor a hívekhez:

– Jövő héten a hazugság bűnéről fogok prédikálni. Hogy megértsetek, miről is van szó, olvassátok el Márk evangéliumának 17. részét.

A következő vasárnap a szószékre lépve megkérdezi a híveket, hányan olvasták el Márk evangéliumának 17. részét. A templomban minden kéz a magasba emelkedik.

– Márk evangéliuma csak 16 részből áll – mondja a lelkész ravasz mosollyal az arcán. – Most pedig nyitott füllel és szívvel hallgassátok prédikációm a hazugságról!

MI VAN A MASZK MÖGÖTT?

HARANGSZÓ

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület gyülekezeti lapja
ISSN 1221-0323

www.facebook.com/harangszo

Felelős szerkesztő: Ghitea-Szabó József Levente. Hírszerkesztő: Tokár Sándor. Tördelőszerkesztő: Petrikó Ildikó. Korrektor: Megyesi Antónia. Szerkesztőbizottság: Dr. Békefy Lajos, Fábián Tibor, Tokár Sándor, Tötös Beáta, Wagner Erik. Szerkesztőség: BH-410202 Nagyvárad, Sulyok István u. 9. sz. Tel.: 0765-926002, 0259-435386. E-mail: harangszo.ujzag@gmail.com Honlap: www.krek.ro, www.facebook.com/harangszo, www.harangszoujsag.wordpress.com. Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szenczi Kertész Ábrahám Nyomdájában. Felelős vezető: Wagner Erik. A lap terjesztése a lelkész hivatalokon keresztül történik. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező írásokat rövidített és szerkesztett formában közölje. Meg nem rendelt kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.